

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

APJUNGĖS

AMERIKA, LDS ORGANĄ DARBININKĄ IR LIETUVIŲ ŽINIAS

680 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

Copyright

XXXIX. Nr. 63

Redakcija: Glenmore 5-7281

PENKTADIENIS (FRIDAY)

RUGSĖJO (SEPTEMBER) 3 D., 1954 M.

Administracija: Glenmore 5-7068

10 CENTU

Respublikonų šūkiu rinkimuose

Respublikonų vadai rugpjūčio 31 Cincinnati susitarė, kokiais šūkiu eiti į rinkimus. "Taika, pažanga, gerovė" — kad tai prezidentas įvykdytų, jis turi turėti Kongreso atramą. Tokiu šūkiu respublikonai tikisi laimėsi daugumą.

Prieš demokratų kaltinimą dėl fermerių respublikonai pereis į ofensyvą: esą demokratų nemokėję apsaugoti nuo ūkio prekių kainų kritimo ir sukrovė atliekamų grūdų sandėlius, kurie sudarė tik sunkenybių. Nurodydami vyriausybės laimėjimus, labiausiai kalbės apie Korejos karo baigtį, apie mokesčių sumažinimą, socialinio draudimo išplėtimą, komunistinio pavojaus pašalinimą krašto viduje.

Iš didelio debesio mažas lietus

Sen. McCarthy — armijos byla, per 36 dienas rodyta per televiziją, baigėsi pagaliau komisijos sprendimu. Tik respublikonai su demokratų komisijoje bendro sprendimo nesuradė. Komisijos dauguma (4 resp.) paskelbė, kad McCarthy išteisintas iš kaltinimo reikalavus kareiviui Schine privilegijų, bet jis kaltas, kad nesudraudęs savo štabo. Pripažino, kad McCarthy patarėjas Cohn buvo "per agresyvus", siekdamas Schine privilegijų. Armijos sekretorius Stevens ir jo patarėjas pripažinti ėję į "apspasmentą" su tais privilegijų reikalavimais. Tačiau nėra pagrindo kaltinti jų neįgalumą ar per dideliu švelnumu komunistam.

Demokratų pareiškime atšaukta kaltinamas McCarthy ir ypėčiai Cohn.

Taip iš to didelio debesio išėjo mažas lietus.

DAR IR TOKIE SPECIALISTAI

Phenix City, Ala., suimtos dvi merginos, barų padavėjos, kai buvo pastebėtos jų tautirotės su vadinamos Pacheco bendrijos ženklais: juodu kryžium raudonų taškų vainike. Merginos prisipažino esančios nariai teroristinės organizacijos, kuri sujungia žudymo, prievartavimo, narkotikų vartojimo specialistus. Jos išdavė kitas penkias savo drauges. Keistoji organizacija kilusi Kalifornijoje.

STREIKAI VOKIETIJOJE APRIMSTA

Bavarijoje 220,000 darbininkų streikas, trukęs tris savaites, baigtas susitarimu — pakels valandai atlyginimą 10 pf. vietoj reikalaujant 12.

KEIČIASI ŽUVUSIAIS

Korejoje komunistai keičiasi su amerikiečiais žuvusių karių kūnais. Komunistai grąžins 4011, gaus 14,061.

Prel. Pranciškui M. Jurui, šv. Pranciškaus lietuvių parapijos klebonui Lawrence, Mass., rugpjūčio 30 d. padaryta sunki operacija. Operacija pavyko sėkmingai.

VIESULAS apgriovė Bostone istorinę bažnyčią.

NUO AUDROS ŽUVO 50, NUOSTOLIŲ 500 MILIJONŲ

Atlanto siaurės rytinius krantus rugpjūčio 31 nusiaubė hurikanas, atėjęs iš pietų, labiausiai užgriuvęs Long Island, New Yorko miestą, su ypatingu smarkumu persimetęs į Naująją Angliją, toliau perėjęs į Maine ir jau nusilpęs Kanadoje.

Nuostolių pridarė didelių. Priskaitoma 50 žuvusių, 1000 sužeistų, 60,000 evakuota, šimtai vasarnamių buvo apsemta; tūkstančiai medžių išversta; Bostone istorinės senos bažnyčios bokštas nulaužtas. Tik Nassau, Suffolk, Queens, Kings County buvo sugadinta 15,000 telefonų, Long Island 150,000 buvo be elektros. Išū-

buotame vandenyne keli laivai šaukėsi pagalbos. Nuo lietaus patvinsiais keliais sustojo juodėjimas. Providence gatvėse buvo vandens 4 pėdos aukščio; šimtai automobilių buvo apsemta. Taip pat prie La Guardia aerodromo stovėjusių automobilių reikėjo sunkvežimiais išvilkti iš vandens.

Naujojoje Anglijoje šviesos neturėjo apie 3 mil. gyventojų. Telefonų sugadinta 245,000.

Vokietijos katalikų diena, iš eilės jau 76, rugpjūčio 31 atidaryta Fuldoje ir truks iki rugsėjo 5.

SEN. A. V. WATKINS (k.) pirmininkauja 6 narių specialiai komisijai, kuri svarsto kaltinimus sen. McCarthy (d.).

Kitoj byloj McCarthy eina su triukšmu

Senato komisija, kuri svarsto sen. Flanders ir kitų kaltinimus sen. McCarthy, pradėjo apklausinėjimus rugpjūčio 31 su didesniu triukšmu. Prieš apklausiamas, McCarthy pareikalavo paaiškinti, ar tiesa, kad vienas tos jo bylą tiriančios komisijos narys Johnson, dem., laikraščiu pareiškė, jog visi demokratų vadai nekenčia McCarthy. Toks senatoriaus telefoninis pareiškimas buvo paskelbtas Detroito laikrašty.

Jei taip, tai ar galima tokį dalyvį laikyti nešališku... Komisijos pirmininkas norėjo sustabdyti McCarthy kalbą, bet tas norėjo viską pareikšti. Tada įpykęs ir išbales pirmininkas Watkins trenkė plaktuku į stalą ir posėdį pertraukė. Į tai McCarthy plėstelėjo tik rankom. Paskui Johnson aiškino, kad jis telefonu laikraščiu kalbėjęs tik apie kai kurių demokratų vadų tokį nusistatymą dėl McCarthy.

Vokietija gaus nepriklausomybę ir ginklus

Prancūzijos parlamentas rugpjūčio 29 vakarą atidėjo "neribotam laikui" europinio saugumo bendruomenės svarstymą. Praktiškai tai reiškia — ją atmetė. Rytojaus dieną parlamentas išsiskirstė atostogų.

Ryšium su tuo Anglija šauks aštuonių valstybių konferenciją Vokietijai apginkluoti Nato rėmuose.

Amerika ir Anglija susitarė grąžinti Vokietijai pilną nepriklausomybę.

Amerikoje auga nusistatymas vietoj Prancūzijos remtis Vokietija ir Ispanija.

PRANCŪZIJOJE

nuotaikas rodo parlamento susiskaldymas balsuojant. Už atidėjimą buvo 319, prieš 264. Vieningai buvo tik komunistai ir de gaulistai; abeji balsavo už bendruomenės laidojimą ir abeji triukšmingai atšventė laimėjimą. Socialistai, radikalai, "nepriklausomieji" ir net MRP suskilo: dalis balsavo taip, dalis priešingai.

Jau po balsavimo Reynaud, buvęs min. pirm. ir rad., pareiškė nustebeimą, kaip tai galima buvo balsuoti, nedavus net paaiškinti tam žmogui,

kuris Prancūzijos vardu pasirašė sutartį — buv. užsienių reikalų ministeriui R. Schumanui. Bet jo niekas neklausė, ir dėl triukšmo parlamento pirmininkas turėjo posėdį nutraukti. Kitą dieną buv. min. pirm. Pinay prikašėjo Mendes - France, kad jis savo politiką Prancūziją izoliavęs, užtverdamas kelius į Ameriką, Britaniją ir palikdamas atvirą tik į Maskvą. Kad nebūtų svarstoma išreikšti vyriausybei nepasitikėjimą, Mendes-France paskubino siūlymą skirstyti parlamentui atostogų.

R. Schumanas spaudai pareiškė, kad žymis dalis balsų susilaikė nuo pasisakymo už bendruomenę dėl to, kad Mendes - France jos neparėmė.

VOKIETIJOJE

Prancūzijos parlamento balsavimas laikomas didžiausiu smūgiu ne tik Europos, bet ir Vokietijos politikai. Adenaueris sukviėtė vyriausybės ekstraposėdį. Tvirtinama, kad Adenaueris vyks į Londoną. Jei Amerika, Anglija, Prancūzija skubiai negrąžins Vokietijai visišką nepriklausomybę, jos visuomenėje greitai persvers nusistatymas trauktis nuo Vakarų, derėtis su Sovietais ir liktis "neutrالياi."

Po vyriausybės pasitarimo

AR NEIŠEIS Į SVEIKATĄ PRALAIMĖJIMAS PARYŽIUJE?

Gerai, kad visuomenė nesidomi užsienių politika • Negerai, kad Amerika izoliuoja • Negerai, kad Sovietai naudojami Amerikos silpnybėm • Gerai, jei Amerika iš to pasimokys.

Respublikonų laimė, kad Amerikos pilietis mažai domisi užsienio politikos reikalais. Kitaip būtų prastos viltys artėjantiems rinkimams. Nebūtų kokių pakalbėti apie laimėjimus nei Azijos nei Europos frontuose. Sudažo ne tik mitas garsiosios "išlaisvinimo politikos", kuri turėjo stumti sovietus iš jų okupuotų kraštų. Vyriausybė neįstengė vykdyti nė rinkimuose smerktos Achesono politikos, kuri turėjo tenkinti bolševikų sulaikymu nuo tolimo išsiliejimo. Indokinijos praradimas, dabar europinio saugumo bendruomenės laido-

tuvės yra tų pralaimėjimų viršūnės.

Netrukus ateis nauji gundymai — komunistinės Kinijos veržimasis į JT. Amerikos vyriausybė kilniai yra pasiryžusi pasipriešinti.

Tačiau šiame pasipriešime Amerika daros vis labiau vieniša.

Šiom dienom Skandinavijos (Švedijos, Danijos, Norvegijos, Islandijos) užsienių reikalų ministrų konferencija pritarė Kinijai priimtį JT. Dabar įvykusi parlamentarijū unijos konferencija pasisakė vėl už Kinijos priėmimą. Dar ciniškiau pasiegtė Egipto valdžios galva. To Egipto, kurio naudai Amerika spaudė Britaniją kad pasitrauktų iš Sueso kanalo srities, min. pirmininkas (ir dar per Amerikos spaudą!) Amerikos nusistatymą nepripažinti kom. Kinijos pavadinimo tam tikra tarptautinių juokų rūšim.

Kongresmanai ir stebėtojai, grįžę iš Europos, tvirtina, kad ten Amerikai nuotalkos nepalankios. Pinigus iš Amerikos ima, o nuo jos nusisuka.

★

Kas čia per priežastis? Ar tik bolševikų propaganda tykia galinga? Bolševikai ne-

buvo paskelbta, kad Vokietija ir toliau yra pasiryžusi dalyvauti Europos gynyboje, jei jos kariuomenė bus laikoma lygiomis su kitais. Toliau šnekėtis dėl kariuomenės ji sutinka tik be Prancūzijos.

ANGLIJOJE

užsienių reikalų min. Edenas nutraukė atostogas, atidėjo kelionę į Azijos konferenciją ir grįžo tartis su Churchilliu.

Po posėdžio vyriausybė pasisakė už Vokietijos apginklavimą Nato rėmuose; nutarė šaukti 8 valstybių (Amerikos, Anglijos, Belgijos, Italijos, Luksemburgo, Olandijos, Prancūzijos ir Vokietijos) konferenciją Vokietijos ginklavimui apsvastyti dar šį mėnesį Londone. Pranešama taip pat, kad tarp Amerikos ir Anglijos slapta jau sutarta grąžinti Vokietijai visą nepriklausomybę.

ADONNE ZOLL, buvęs teisingumo ir finansų ministeris, išrinktas Italijos Krikščionių Demokratų partijos pirmininku.

AMERIKOJE

Valstybės sekretorius Dulles pareiškė spaudai nepažeisė karčių žodžių Prancūzijai, kuri pasitraukusi nuo bendro kelio. Amerika dabar peržiūrėsianti savo politiką Europoje, bet ji neisianti izoliacijon ir nedarysianti nieko drastiško. Ji ir toliau palaikys jungtinės Europos mintį, šauks Nato tarybos posėdį apsvastyti, kaip Vokietija turi būti įjungta į Europos gynybą. Tačiau Vokietijai turi būti greičiau suteikta pilna nepriklausomybė.

Prezidentas Eisenhoweris pripažino, kad yra labai didelis Europos ir Amerikos saugumui smūgis, bet ramino, kad jis nesulaikys Amerikos nuo pasipriešinimo sovietų komunistizmui.

Amerikos spauda pripažįsta, kad Maskva dabar į Europos fronte laimėjo pergale.

BAUSMĖ UŽ KARVELĮ

Darmstade, Vokietijoje, vienas 14 metų berniukas iš orinio šautuvėlio nušovė karvelį ir dar jį sužeistą gaskulį kankino. Teisėjas už gyvulių kankinimą jį nubaudė arba 14 dienų kalėti arba per metus auginti ir maitinti papūgą ir jai kartoti, iki ji išmokys: "Nekankink gyvulių, nes jie kenčia kaip ir tu". Gyvulių globos draugijos atstovas turi nuolat patikrinti, kaip tai papūgai einasi.

VAISTAI LAIKU — GERAI VEIKIA

St. Louis j vaistinė atėjo klientas ir paprašė vaistų nuo kosulio. Vaistininkas, pagyvenęs žmogus, 65 metų, paklausė, kokiu vaistų. "O gi kad tu iškosėtum visus pinigus čia ant stalo," atsakė svečias ir parodė revolvėrį. "Gerai, duosiu vaistų tuojau", atsakė vaistininkas ir vieną bonką tškė banditui į veidą. Sukruvintas tas spruko laukan ir jau kitoj vaistinėj pasiprašė tik jodo ir pleistru.

Sveicarijoje rugpjūčio 29 turistinis lėktuvas tarpukalnėje užkliuvo už kalnų traukinėlio laidų ir nukrito. Žuvo 2 ir vienas sužeistas.

Nelengva kitaip elgtis Amerikai. Ji dvejojus davios. Vieno labiau pasireiškia Kongresas — tai pasisakymas ir kova už principus. Antra reikiama vyriausybėje, kuri politiką vykdo — tai pasisakymas už tokią veiklą, kuri reikalaujant mažiaušios aukos, ir susilaikyt nuo tokios, kuri reikalauja rizikos. Ar nebūdinga, kad respublikonai anuošė rinkimuose šio su principų šūkiu, o šiuose kalba apie "taikos, gerovės, pažangos" šūkius — tuos pačius, vardan kurių Europos kraštai eina į apspasmentą ir "koegzistenciją".

★
Tad netenka stebėtis smūgiu, susilaikytu iš Paryžiaus. Jis gali būti naudingas dviem atžvilgiais. Gerai, kad apsigaudinėjimas sprogto dabar, o ne vėliau. Gal jis prisidės, kad Amerika tikrai pervertins savo politinius metodus, ne pačius siekimus.

NESUSIPRATIMAS (3)

Ar jau tamstos vyras mirė?

Kongresmanas Martin Dies, pasakojęs, kaip komunistai buvo globojami Baltuosiuose Rūmuose ir vyriausybėje, kaip komunistai kovojo su komitetu, kuris norėjo iškelti jų veiklą visuomen, — toliau pasakoja, kiek plačiai komunistai buvo užmetę savo tinklus Amerikoje.

Dies padarė operaciją. Žmonai per visą naktį skamino telefonas ir teiravosi:

“Ar jau tamstos vyras mirė?”

arba: “Aš meldžiausi, bet ne už tai, ką tamsta manai; aš meldžiausi, kad jis mirtų”. Tokis skambinimas privedė prie to, kad teko paprašyti telefoną visai išjungti.

To negana. Dies numatė, kad Amerikoje komunistų agentai gali griebtis populiarios priemonės —

pagrobimo.

Tėvai įgraudeno tad vaikui, jei kas mėgintų jį prisiskauti į automobilį, kad bėgtų, kiek tik gali ir šauktų. Ir vieną dieną to susilaukė. Dies suminėjo Washingtone ir gatvę, kurioje sustoję automobilis su dviem vyrais prie Dies stūnas, ir vienas iš jų šūktelėjo, kad vaikas prisitrintų. Kai vaikas pasileido bėgti, vienas iš vyrų vijosi jį per pusę bloko...

Pagaliau propagandai buvo paleista paskala, kad

Dies esąs fašistų ir nacių agentas,

kad jo dėdė, kuris turėjo ūkį Texas, nešiojās nacių svastiką ir sveikināsis hitleriškai rankos ištiesimu į viršų.

Tokiose nuotaikose buvo pradėta kova prieš komunistų infiltraciją Amerikos gyvenime apie 1940 metus, kada palankumas Rusijai ir propagandai už ją Amerikoje buvo aukščiausio laipsnio.

Komunistų partija atsirado Amerikoje tuojau po revoliucijos Rusijoje (1917). Tačiau ji veikė nelegaliai. Tas laikotarpis truko nuo 1919 iki 1924. Veikdami nelegaliai, komunistai didelės pažangos nepadarė — nei veiklos, nei didelio narių skaičiaus. Ėmė augti tik legalizavęsi ir savo veiklai galėdami panaudoti viešąsias susisiekimo priemones (telefonas, telegrafas...). Tačiau ir legalizavęsi komunistai dirbo švęsiai: viešai ir slapta. Tos sistemos jie niekad nekeitė.

Auksinis komunistų veiklai laikotarpis buvo 1933-45. Tada komunistai buvo pagelbėjami svečiai geriausiose kompanijose.

Kai Dies komitetas pradėjo veikti (1938), komunistų partijos narių skaičius buvo mažesnis kaip 165,000. Bent tokiu nr. buvo pažymėtas partijos bilietas, pakliuvęs į komiteto rankas. (Dabar komunistų esą partijoje 25,000). Komiteto raporte suminėjo 21 miliją, kurios buvo visiškai konvulsistų žinioje. Jų įtaka sie-

kusi 6-8-10 milijonų žmonių. Čikagoje komitetui į rankas patekė unijos narių sąrašas su 5000 pavardžių. Unija iš savo lėšų apmokėjo du lektorius, kurie dėstė marksizmą. Buvo rastas čekis 12,000 dol. komunistiniam laikraščiui “Daily Worker” remti. Tai nereiškia, kad visi unijos nariai yra komunistai. Ne. Bet jos vadovavimas buvo komunistų kontrolėje. Į unijos susirinkimus paprastai ateidavo ne 5,000, bet 300. Komunistai tokiuose susirinkimuose jau būdavo susiorganizavę ir pasirušę, kad nubalsuotų tokius autoritumus, kurie jiems reikalingi.

Dies mano, kad unijoje **CIO iš tų 165,000 komunistų buvo 50,000; kariuomenėje taip pat apie 50,000.**

Tai skaičiai prieš pat prasidedant antrajam pasauliniam karui.

Dies komitetas Hollywoodo komunistų sąrašą rado eilę žymiųjų žvaigždžių. Jos sumokėdavo šimtus tūkstančių dolerių komunistams remti. Kai Dies nurodė Hollywoodo producentams jų paramą komunistams, vienas iš jų atsakė: “Ne, mes nesirūpiname dėl komunistų. Mes labiau rūpinamės dėl nacių”

Apie 2,000 komunistų Dies komitetas rado valdžios įstaigose. Iš jų daug valstybės departamente. FBI tada apie juos dar nerinko žinių, daugiau taip pat rūpindamasis naciizmu. Lurio ieškojo German American Bunde.

Dies reveliacijų akivaizdoje suprantama, kodėl buvusiame komunistui ir sovietų agentui Chambers nepasisėkė įtikinti Amerikos vyriausybės susirūpinti daugiau komunistų agentais vaistų departamente, kada jis pateikė jų sąrašą. Keletą metų jo pranešimas buvo be eigos. Stalinas buvo tikras, kad Amerika prinoks komunistui ir ramiai laukė, kada tas obuolys nukris į jo rubeškos sterblę.

Bet įvyko kitaip.

Amerikoje lūžis prieš komunistus įvyko su Gizenko pabėgimu iš Sovietų atstovybės Kanadoje.

Tačiau britų žurnalistas Douglas Green savo knygoje “From Smokey to Smother” sako, kad iniciatyvos komunistams dešifruoti niekada nesiėmė vyriausybė. Ji atėjo iš šalies. Tik visuomenės spaudžiamą, vyriausybė pakeitė vairą.

Douglas Green mano, kad padėtis bus iš esmės pasikeitusi tik tada, kai komunistų agentai iš valdžios aparato bus galutinai išvalyti ir komunistų partija uždrausta.

Tada bus baigta ta grandinė nesuspriptomu, kurie Ameriką privedė prie duobės krašto. Nesuspriptomasis valdžios, kuri komunistams rodė ypatingą globą: nesuspriptomasis tų, kurie mano, kad komunistų partija yra tokia pat partija kaip demokratinės partijos; nesuspriptomasis demokratų, kurie mano, kad demokratija leidžia laisvai veikti tam, kuris nori demokratiją nužudyti; nesuspriptomasis tvirtinančių, kad kom. partijos viešas veikimas palengvins, jos veiklą sekti; pagaliau nesuspriptomasis geros valios žmonių, kurie mano, kad komunizmo teisingumai tiki tuo, ką jie viešai sako.

— Negaliu nusiskusti, — pasakoja buvęs aukšto sovietinio pareigūno tarnas, — savo ponu. Keldavosi jis apie 9-10 val. nusiskutęs ir papusryčiąs apie 11 val. ikišdavo galvą į staigon. Pavakarę grįždavo namo apsuotas būrio draugų ir draugių ir pradėdavo vaišintis. Geriausiuse mieste restoranuose turėdavo atidarytų valgių ir gėrimų “ėnamąją sąskaitą”, ir skambtelėjus telefonu visko pristatydavo į namus.

Vienu metu visa vokiečių belaisvių kuopa dirbo Ponomarenko ūky, jam pastatė 5 automobil. garažą, sūnui ir jo žmo-

ni atskirą vilą bei kitus pastatus, kurie buvo sujungti požeminiais kanalais.

Belaisvio pastebėtas faktas nėra vienintelis ar atsitiktinis. Po paskutinio karo, o ypač po Stalino mirties, kapitalizmas Rusijoje pradėjo stipriai reikštis. Vien tik Maskvoje susidarė apie 60,000 turtuolių elitą, iš kurių 708 yra milijonieriai pilna to žodžio prasme. Stebėtojai juos suskirsto į tris grupes.

Pirmoj — aukštieji partijos ir valstybės pareigūnai bei karininkai. Vidutinis jų mėnesinis atlyginimas sukasi apie 1000-2000 dol., plus butas, kelionės ir vaikų neapmokamas mokslas. Be to, didieji draugai gauna įvairius piniginius priedus, pavyzdžiui

Malenkoviui kas mėnesį gryo priedo moka 7,500 dol.

Generolai ir maršalai, be pagrindinės algos, už kiekvieną ant savo krūtinės nešiojama medalį gauna per mėnesį 100 dol. priedo. Žinant, kad tų medalių generolams netruksta, tai matoma iš jų fotografijų, per metus jie sukala gryo pinigėlio ligi 100,000 dol., nuo kurių nereikia mokėti jokių taksų. Visiškai suprantama, dėl ko taip praturtėjo generolai Koniev, Budionny, Vorosilov ir kt. Pirmieji du verčia si arklių lenktynių biznui, o paskutinis gavo 800 ha medžioklės rezervą dvarą.

Antrąją sovietinių milijonierių grupę sudaro didieji technikiniai vadai ir mokslininkai. Labiausiai pralobę yra sprausninio lėktuvo MIG konstruktorius Mikojan. Nuo jo neatsilieka prof. dr. Unevich, buvęs vienas iš Stalino gydytojų. Ne-

rys negali būti baudžiamas tik už tai, kad jis priklauso partijai, tačiau — automatiškai — toks asmuo padaromas bausmei tinkančiu subjektu, kurį galima teisti ir bausti už komunistinę veiklą, pagal ligi šiol veikiančią vadinamą “Internal Security Law”.

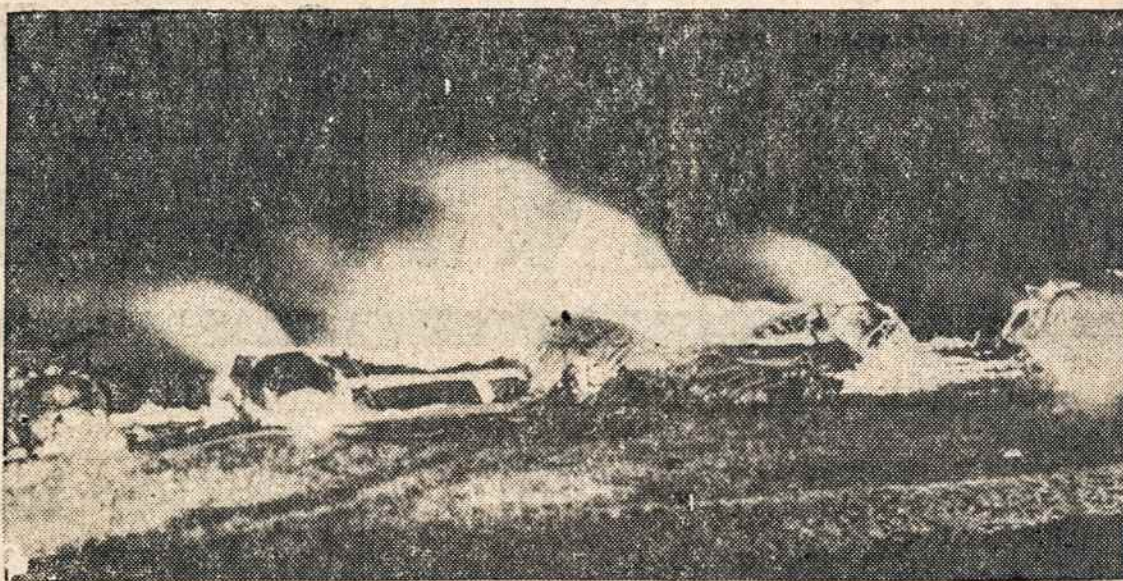
Be to, iš raudonųjų paausčių atimamos teisės ir privilegijos. Jie negali būti renkami į valdžios įstaigas, negali gauti darbų fabrikuose, gamančiuose gynybai skirtus, gaminius, negali laisvai gauti užsienio pasų ir t.t. Partijos nariai turi registruotis valdžios įstaigose, o nesiregistravusiems gresia penkeri metai kalėjimo arba 10,000 dolerių piniginė bausmė.

Įstatymas atima iš komunistų teisę statyti bent kokius kandidatus visokiausių balsavimų metu, o taip pat būti išrinktais. Galimas daiktas, kad JAV bankai bus įpareigoti nebeleisti komunistų partijai naudotis jų patarnavimais ir nebeleis operuoti finansinėmis transakcijomis. Taip pat bus suvaržyta veikla ir tų darbo unijų, kuriose ligi šiol dominavo raudonieji.

Taigi, raudoniesiems totalistams jų veikloj represijų daug numatyta. Koks bus viso to efektas, matysime.

Kuo baisus raudoniesiems naujasis įstatymas?

Pagal naująjį įstatymą kiekvienas komunistų partijos na-

MILZINISKAS BOMBONESIS B-36, nukritęs S. Dakotoje. Žuvo 24 kariai iš 27.

NAUJIEJI MILIJONIERIAI “MADE IN RUSSIA”

Teje “lygybės” šalyje, kuri vadinasi Rusija ir kurioje, pasak komunistų, visi esą lygūs, dygsta naujo tipo milijonieriai, kurie daug greičiau pri-pamsta darbininko kraują, neku kapitalistiniam prakaito.

Vokiečių karo belaisvis Rudolf Lein, sugrįžęs iš rusų nelaisvės, pasakoja savo pergyvenimus. Jis buvęs paskirtas kambariniu kultūros komisariui Pantereinon Ponomarenko, dabartiniam Kazachstano vyriausiam tardytojui.

— Negaliu nusiskusti, — pasakoja buvęs aukšto sovietinio pareigūno tarnas, — savo ponu. Keldavosi jis apie 9-10 val. nusiskutęs ir papusryčiąs apie 11 val. ikišdavo galvą į staigon. Pavakarę grįždavo namo apsuotas būrio draugų ir draugių ir pradėdavo vaišintis. Geriausiuse mieste restoranuose turėdavo atidarytų valgių ir gėrimų “ėnamąją sąskaitą”, ir skambtelėjus telefonu visko pristatydavo į namus.

Vienu metu visa vokiečių belaisvių kuopa dirbo Ponomarenko ūky, jam pastatė 5 automobil. garažą, sūnui ir jo žmo-

ni atskirą vilą bei kitus pastatus, kurie buvo sujungti požeminiais kanalais.

Belaisvio pastebėtas faktas nėra vienintelis ar atsitiktinis. Po paskutinio karo, o ypač po Stalino mirties, kapitalizmas Rusijoje pradėjo stipriai reikštis. Vien tik Maskvoje susidarė apie 60,000 turtuolių elitą, iš kurių 708 yra milijonieriai pilna to žodžio prasme. Stebėtojai juos suskirsto į tris grupes.

Pirmoj — aukštieji partijos ir valstybės pareigūnai bei karininkai. Vidutinis jų mėnesinis atlyginimas sukasi apie 1000-2000 dol., plus butas, kelionės ir vaikų neapmokamas mokslas. Be to, didieji draugai gauna įvairius piniginius priedus, pavyzdžiui

Malenkoviui kas mėnesį gryo priedo moka 7,500 dol.

Generolai ir maršalai, be pagrindinės algos, už kiekvieną ant savo krūtinės nešiojama medalį gauna per mėnesį 100 dol. priedo. Žinant, kad tų medalių generolams netruksta, tai matoma iš jų fotografijų, per metus jie sukala gryo pinigėlio ligi 100,000 dol., nuo kurių nereikia mokėti jokių taksų. Visiškai suprantama, dėl ko taip praturtėjo generolai Koniev, Budionny, Vorosilov ir kt. Pirmieji du verčia si arklių lenktynių biznui, o paskutinis gavo 800 ha medžioklės rezervą dvarą.

Antrąją sovietinių milijonierių grupę sudaro didieji technikiniai vadai ir mokslininkai. Labiausiai pralobę yra sprausninio lėktuvo MIG konstruktorius Mikojan. Nuo jo neatsilieka prof. dr. Unevich, buvęs vienas iš Stalino gydytojų. Ne-

rys negali būti baudžiamas tik už tai, kad jis priklauso partijai, tačiau — automatiškai — toks asmuo padaromas bausmei tinkančiu subjektu, kurį galima teisti ir bausti už komunistinę veiklą, pagal ligi šiol veikiančią vadinamą “Internal Security Law”.

Be to, iš raudonųjų paausčių atimamos teisės ir privilegijos. Jie negali būti renkami į valdžios įstaigas, negali gauti darbų fabrikuose, gamančiuose gynybai skirtus, gaminius, negali laisvai gauti užsienio pasų ir t.t. Partijos nariai turi registruotis valdžios įstaigose, o nesiregistravusiems gresia penkeri metai kalėjimo arba 10,000 dolerių piniginė bausmė.

Įstatymas atima iš komunistų teisę statyti bent kokius kandidatus visokiausių balsavimų metu, o taip pat būti išrinktais. Galimas daiktas, kad JAV bankai bus įpareigoti nebeleisti komunistų partijai naudotis jų patarnavimais ir nebeleis operuoti finansinėmis transakcijomis. Taip pat bus suvaržyta veikla ir tų darbo unijų, kuriose ligi šiol dominavo raudonieji.

Taigi, raudoniesiems totalistams jų veikloj represijų daug numatyta. Koks bus viso to efektas, matysime.

Kuo baisus raudoniesiems naujasis įstatymas?

Pagal naująjį įstatymą kiekvienas komunistų partijos na-

SPAUDA

Tremties 10 metų žygių vainikas

Karčioje istorijoje apie Lietuvos atstovavimą Bonnoje T. Žiburiai rugp. 26 informuoja papildomai dėl S. Lozoraičio intervencijos: “Tiems patiems pareigūnams, su kuriais palaiko ryšius Vliko delegatas, p. Loz. pareiškė, kad Lietuvos konsulato atkūrimas Vokietijoje esą nereikalingas, o dr. Gerutis tebūsiąs jo — ne Lietuvos — atstovu... Sakoma, kad Lozoraitis padaręs dar daugiau: jis tuo reikalu padaręs nemažą demaršą JAV aukštojo komisaro įstaigoje, prašydamas paveikti Vokietijos užsienio reikalų ministeriją, kad Vliko delegato paskyrimas nebūtų priimtas. Tas pat esą padaryta ir dar vienos didžiosios valstybės a. komisaro įstaigoje.”

Laikraštis tai vertina: “Kad panašius pareiškimus padarydavo velionis Gabrys, jis buvo visų laikomas arba išgama arba pablūdėliu, o p. L. dar gauna už tokią “veiklą” algą iš Lietuvos valstybės pinigų likučių!”

Apie paties Vliko vidaus sproginių žymėjimus tas pats laikraštis informuoja, kad naujai Tautos Fondo valdybai buvęs jos pirmininkas T. Šidiskis, kuris dabar į ją neįeina, “nežiūrint pakartotinių reikalavimų, atsisakė perduoti Tautos Fondo dokumentus ir raktus nuo seifų. Jis vietoje to prisistudė gydytojo pažymėjimą, kad sunkiai sergas, o anksčiau buvo pranešęs, kad pasiimęs atostogų.”

“Akivaizdoje tokios padėties Vliko pirmininkas sukviėtė kontrolės komisiją TF lėšoms ir atskaitomybei patikrinti. Tikimasi, kad ryšium su tuo TF lėšoms jokie pavojaus nebus.”

Tautininkų laikraštys “Dirvoje” rugpjūčio 26 tautininkų vadovybė skelbia aiškinimus, kad ji Šidiskio išjungimo iš VT nepripažįsta ir laiko jį VT nariu. Matyt, istorijos apie ligas ir pinigų bei dokumentų neperdavimą yra iš viršaus padiktuotos.

Naujienos rugp. 27 žinās apie Šidiskio atsakymą perduoti pinigų ir dokumentus atvaizduoja taip pat, kaip T. Žiburiai ir dar painformuoja, kad jau “Vliko posėdyje š.m. balandžio 27 d. buvo pareikštas papeikimas p. Šidiskui dėl netvarkos finansų tarnybos dalykuose. Apsyskaita iš pereinamųjų metų antrojo pusmečio negalėjo būti priimta, nes kontrolės komisija turėjo padaryti visą eilę įskaitų p. Šidiskui.

Lietuvos Vyčių Radijo Programa

Transliuoja iš stiprios radijo stoties WLOA, 1550 kilocycles

KIEKVIENA SEKMADIENI — nuo 1:30 iki 2:00 val. Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės adresu: KNIGHTS OF LITHUANIA W/O BRADDOCK, PA.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos lietuvių KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA

WBMS, 1090 kilocycles Boston 15, Mass. Sekmadieniais 12:30 iki 1:00 val. pietų metu

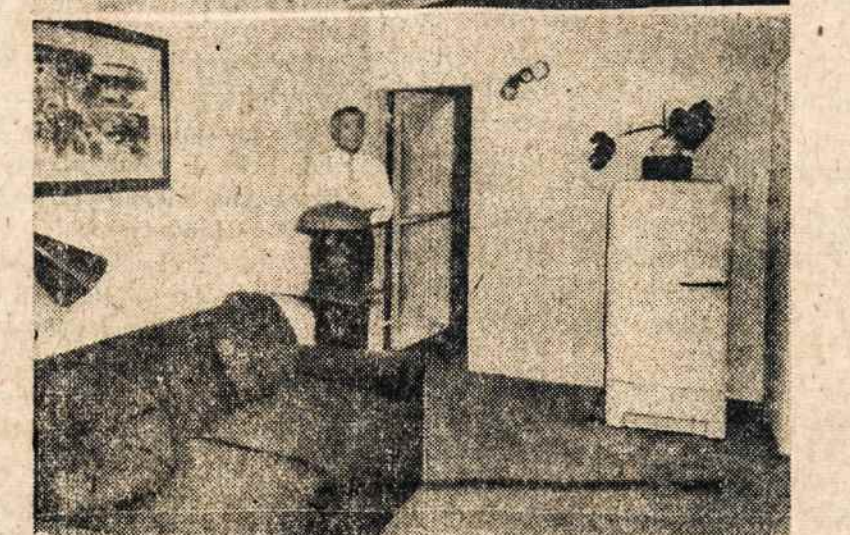
VEDEJAS — P. VIŠČINIS

31 Bunker Ave., Brockton 4, Mass. Tel. Brockton 8-1159-R.

Klausykite LIETUVOS AISMINIMU radijo valandas

Šeštadieniais 4:30-5:30 val.p.p. Stotis WEVD 1330 kil. 97.9 MEG. (FM) Direktorius JOKŪBAS J. S. TUKAŠAS

1264 WHITE STR. HILLSIDE, N.J. WAVERLY 6-3325

HAL B. HAYES, Hollywoodo architektas (viršuje) paruošė planus pastatyti Minneapolisje miestą, saugų nuo atominių bombų. Namai kainuos nuo 15 iki 25,000 dol. Apačioje jis viename iš tokių “atominių kambarių.”

O KO NORI AMERIKIETIS KARYS?

Kongresmanas A. C. Powell, grįžęs iš Vokietijos ir Prancūzijos, pareiškė, kad amerikiečiai kariai Prancūzijoje labai nkenčiami ir krautuose iš jų reikalauja padidintų kainų už prekes. Kitaip Vokietijoje. Vienas seržantas amerikietis pasakęs: “Vokietijoje mieliau būčiau be cento, nei Prancūzijoje su kapšu pinigų.”

New Yorko policija pereiną šeštadienio naktį vėl suėmė 250. Daugiausia buvo valomas rytinis New Yorkas pagal East River.

DARBININKAS

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

BY

FRANCISCAN FATHERS

Reentered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951 under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	\$6.00	Amerikoje metams	\$6.00
Brooklyn, N. Y.	\$6.50	Brooklyn, N. Y.	\$6.50
Half year	\$3.50	Pusei metų	\$3.50
Foreign	\$6.50	Užsienyje	\$6.50

Laukraštį tvarko Redakcinė Komisija. Vyr. red. S. Sužiedėlis

Straiptus ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir gražinami tikrai autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kaibą redakcija neatsako.

Po penkiolikos metų...

Besitempiančioje padėtyje tarp Rytų ir Vakarų vis dažniau prisimenamos aplinkybės, kuriose sprogo antrasis pasaulinis karas; ir randama panašumo tarp šių ir anų dienų.

Vakar to karo pradžia sukako 15 metų. Rugsėjo 1 rytą Hitleris per radiją pasiskelbė "užsilvęs vėl pilką kari uniformą, ir šūviai vėl prašnešią rytuose."

Karo kibirkštį įskėlė Danzigas ir jo koridorius. Bet paraką sukrovė didesni dalykai: dvi augančios ir konkuruojančios galybės, Stalino ir Hitlerio, kurie lygiai abu troško ekspansijos. Jau gegužės 22 Hitleris kalbėjo savo generolam: "Danzigas nėra tikrasis reikalas; mums rūpi laimėti savo gyvenimui naują erdvę rytuose ir užsitikrinti maitinimą." O rugpjūčio 13 jis pranešė jau Italijos ministeriui Ciano, kad "žengs senųjų germanų keliu į rytus."

To paties siekė Stalinas, tarmamasis su Londonu, paskui su Berlynu dėl ekspansijos į Baltijos kraštus ir leidimo pereiti per Lenkiją.

Pro akis nepraeina faktas, kiek didžiosios valstybės panašiai kaip šiandien laikėsi dėl anų totalistų ekspansijos. Anglijos ministeris Hendersonas darė visas pastangas susodinti Lenkiją ir Vokietiją prie derybų stalo. Tačiau Hitleris to vengė, o jei ir derėjosi, tai daugiau tam, kad atskirtų Lenkiją nuo jos sąjungininkų.

Ir Prancūzija laikėsi Maskvai nuolaidų politikos. Ji spaudė Lenkiją, kad ji sutiktų duoti Sovietam laisvą kelią. Bet Lenkija priklausė prie tų pirmųjų, kurie išdrįso reikalavimų nepriimti. Maršalas Rydz - Smigly prancūzams atsakė: "Su vokiečiais mes rizikuojame prarasti laisvę; su rusais mes prarasime savo sielą."

Tiesiog nustebina, kad visa karo pradžia ėjo ne taip, kaip jo rengėjai tikėjosi. Hitleris tikėjo, kad Vakarai nesikiš į jo karą su Lenkija. Dar rugpjūčio 22 jis aiškino generolam, kad Anglija neturi nei vadų nei ginklų ir kad britai pakartosią tai, ką jie padarė Miunchene — priimsią įvykdytą faktą. Jis netikėjo net, kad Lenkija kariautų. Už tai drašiai rugpjūčio 29 davė Lenkijai ultimatumą, kad atsiųstų įgaliotinį į Berlyną susitarti. Bet išėjo kitaip. Lenkija nieko neatsakė. O kada rugsėjo 3 Anglija davė Berlynui ultimatumą, Hitleris nustebintas kreipėsi į Ribentropą: "Ką dabar darysim?"

Bet nebuvo galima jau sustoti. Įvykiai riedėjo toliau. Tik visai ne taip, kaip buvo numatė ir suplanavę Hitleris arba Vakarų vadai. Hitlerio šauksmas, kad jis viską iš anksto esąs įkalkulavęs ir viskas eina pagal planą, buvo tik savęs apgaudinėjimas. Lyg buvo kita ranka, nematoma, kuri vedė įvykius, parodydama, kad tie vadų pramatymai nuveda ir juos ir tautas į sunaikinimą.

PAUL HEYSE

PIKČIURNA

5. Antanino nesiklausdama

Laurelė įėjo į vidų. Nusigaubusi nuo galvos skara, padėjo ją ant stalo drauge su nedidele pintinėle, ir giliai atsisuso.

— Atėjai atsiimti skarelės, — pratarė į ją apsiblausęs Antaninas. — Galėjai tokiu laiku nesikubinti ir nevargti: aš išskabiau ir iprašiau Giussepe tau nunešti. Nebūtų dingusi.

— Man ji visai nerūpi, — greitai atsakė Laurelė. — Buvau kalne ir parinkau žolių. Jos labai tinka žaizdai atvėsinti. Sustabdo kraują...

Laurelė pravėrė pintinėle ir išėmė vaistažoles.

— Galėjai ir dėl to nevargti, — tarė Antaninas kiek minkštesniu balsu. — Žaizda gerėja, žymiai gerėja. Pagaliau, aš pats esu kaltas, jei ir įsidedgtų. Man taip reikėjo...

Laurelė pažvelgė į Antaniną, bet nieko nesakė, o jisai įspėdamas jos paklausė:

— Sakyk, ko tu ateini tokiu

laiku ir ko tu nori? Pagalvok, jei kas tave pamatytų ar čia užkluptų. Tu juk gerai žinai, kokie jie plepūs...

— Gali sau taukšti ką nori, — kietai atsakė Laurelė. — Man nei vienas iš jų nerūpi. Aš noriu apžiūrėti žaizdą ir aptvarstyti ją žolelėmis. Su viena kairiąja ranka tu nestengsi to padaryti.

— Aš sakau, kad tai nereikalinga, — tebesispyrė Antaninas.

— Leisk apžiūrėti, tada patikėsiu.

Laurelė prievarta nugriebė Antanino ranką, kurią jis laikė už savo nugaros. Nuvyniojo sudžiūvusius rankščius ir klyktelejo:

— Jėzau, Marija...

— Truputį patino, — nusišypojo Antaninas. — Bet vieni niekai, rytoj vėl bus sveika.

Laurelė papurtė galvą.

Kalnai, kava ir revoliucija

DR. JUOZAS PRUNSKIS —Laiškas iš Guatemalos

Kaip atrodo tas kraštas. — Kodėl buvo įsigalėję komunistai. — Kaip juos nuvertė Armas. — Ar nėra pavojaus vėl komunistams įsigalėti.

Guatemaloje, kur šią vasarą pakartotinai tratėjo revoliucijos šūviai, dabar ramu. Tiesa, prie Meksikos ir kitų ambasadų durų tebebudi stiprios ginkluotos sargybos, saugojančios pasislėpusius buvusius raudonojo režimo vadus. Ir prie prezidentūros, ir mieste apstu ginkluotų sargų, bet šiaip — gyvenimas normalus.

Kalnų ir kavos kraštas

Guatemala yra tuojau į pietus nuo Meksikos. Užima 45,4452 kvadr. mylias ir turi daugiau kaip tris milijonus gyventojų.

Kitados čia žydėjo senoji maya civilizacija. Ispanai šią sritį užkariavo 1524 m. ir valdė 300 metų. Ypač jų kultūros įtaką liudija gausios, stilingos, masyvios bažnyčios.

Guatemala yra labai kalnuotas kraštas, daugelis viršūnių yra ugniakalniakni, kurių tarpe yra ir Tajumulco, turis 13,814 pėdų aukščio, stambiausias visoj Centro Amerikoje.

Libiausiai apgyventa dalis yra paliai Pacifika, kur derlingiausia žemė. Klimatas karštas, bet pačioje sostinėje — vėsu, nes miestas yra apie penketą tūkstančių pėdų aukščiau jūros paviršiaus. Tarp gegužės ir spalio mėnesių tęsiasi liūčių laikotarpis.

Indėnų ir metisų šalis

Guatemaloje — ispanų kalba, bet varojama ir indėnų, kurios čia yra 18 tarmių. Indėnai ir maišytieji — daugiausia darbininkai. Baltųjų tėra apie 5% ir iš jų daugiausia susidaro valdančiųjų klasė.

Dauguma gyventojų, apie 90%, užsiima žemdirbyste. Apie penktadalį dirbamos žemės užima kavos plantacijos. JAV superka arti 90% viso eksporto ir parūpina arti 70% visų įvežamų prekių. Guatemalos ūkiniai ryšiai taip artimi su JAV, kad net jų piniginis vienetas — guetzal — yra lygus doleriui ir visur gali mokėti kuo nori: guetzalais ar doleriais.

Turima jau neblogų kelių. Buvau automobiliu išvažiuavęs į Sierra kalnus. Išskasti dideli tarpekliai ir išvesti visai pado-

rūs meksfalto keliai.

Guatemala turi šiek tiek aukso, sidabro, gyvsidabrio, švino, anglių, sieros, tačiau tų mineralų permažai, kad būtų galima išvystyti pramonę platesniu mastu. Tik švinas ir chromitas gaminamas pramonė.

Krašte daug miškų, net su kedrais, mahogony. Iš viso miškai užima apie 18 milijonų akrų.

Pasikalbėjimas su sociologijos profesorium

Tačiau šiuo metu Guatemala mums daugiausiai įdomi tuo, kad čia buvo įsitiprinusi komunistinė vyriausybė ir ją nuvertė pulk. Armas.

Besidomėdamas tais įvykiais turėjau pasikalbėjimą su Guatemalos universiteto sociologijos profesorium Luisu Gondaalez Batres. Jis taipgi yra ir darbo teismo teisėjas, taigi padėtį gerai pažįsta.

— Sakykite, profesoriau, kaip susiorganizavo ta prieškomunistinė revoliucija ir kaip pavyko dabartiniam prezidentui Castillo Armas?

— Tas sukilimas prieš komunistuojančią vyriausybę, — pasakojė profesorius, — buvo pribrendęs. Sukilimo pradininkui pulk. Castillo Armas padėjo du pulkininkai broliai Min-

doza ir du broliai Avendano, taipgi pulkininkai, iš artimųjų tos revoliucijos talkininkų buvo adv. Luis Coronado Lira, Carlos Saligar Gaera. Pagaliau — visi Guatemalos žmonės buvo linksmi, kai sužinojo prasidėjus sukilimą prieš raudonuosius. Daug kariškių ir civilių išsikubino į sukilėlių būrius. Guatemaloje esame gyvastį pasiryžę atiduoti už laisvę ir už prieškomunistinius principus. Guatemaloje yra 3½ milijono gyventojų ir apie 3 milijonus iš jų yra aiškūs prieškomunistai. Armas buvo karo mokyklos viršininkas. Daug apie jį nežinau, tik žinau, kad yra geras karys ir garbingas žmogus. Jis jau kartą buvo kalėjime dėl sukilimo prieš raudonąjį prezidentą Arevarą. Tada buvo išduotas, nuteistas sušaudyti. Bešaudant suspėjo parkristi ir išliko gyvas, bet sužeistas. Pagijęs kalėjimo ligoninėje išsikasė tunelį ir pabėgo.

— Kaip įvyko, kad pirmą Guatemalioje buvo įsitiprinę komunistai?

— Manau, kad daugiausiai čia nulėmė prezidentas Juan Jose Arevalo Bermejo, kilęs iš vargšų šeimos, profesorius Argentinoje, vėliau atvykęs čia. Generolo Ubico tiranijos Guatemaloje visi nemėgo,

GEN. KIRKE B. LAWTON atsisveikina su karių kuopa (Signal Corps), kuriai jis vadovavo 3 metus Montmouth, N. J. Iš čia sovietai išgavo radarų paslaptis.

ir kai kandidatavo Arevalo, žmonės manė, kad jis, mat, tas, filosofas, varguomenės atarėjas, bus geras. Jis ir tap išrinktas. Vėliau jis, padėdamas Arbenzo ir kitų nužudytų karinių pajėgų vadaus Francisco Javier Arena, n. jis buvo stiprus antikomunistas. Klastotų rinkimų pagalba Arbenz 1951 m. buvo išrinktas prezidentu, o jis susodino raudonuosius į valdžią, ėmė leisti komunistų atsiduodančius statymus; kitų partijų neįdūrė, bet ėmė persekloti jų vėlinė. Ištrėmė jų vadus o Armaso sukilimo pradžioje daugybę antikomunistų išžudė kalėjimuose.

— Ar nėra pavojaus, kad vėl komunistai įsigalėtų?

— Ne. Vyriausybė dabar tvirtai laikosi. Beveik visi yra su prezidentu Armas. Žmonės yra gerai informuoti apie ano komunistinio režimo slapčius darbus. Be to — kiekvienas guatemalietis pasiryžęs gyvybę atiduoti už laisvę ir prez. Armas šiandien yra laisvės simbolis. Jo revoliucijos metu padėjo visi žmonės.

— Ar dabartinė vyriausybė planuoja kokias reformas?

— Armas yra suinteresuotas neturtėliais, visu pirmą — bedarbiais. Aš esu socialinis teisėjas; į kapitalą ir darbą žiūrima kaip į dvi ranki, kad jos abi būtų sveikos, koordinuotos. Tikimės, ateis amerikiečių kapitalas, ras čia gerą klimatą, padės mums ūkiškai pakilti. Mes esame varginga tauta, bet su troškimu dirbti,

DR. KUNAS J. PRUNSKIS, "Draugo" redaktorius, lanko Pietinę Ameriką.

ir laukiam pagalbos iš amerikiečių.

Arbenz buvo pradėjęs tariamą žemės reformą, bet dalino ją tik dirbti, o paskiau turėjo perimti valstybė ir toliau būtų kurta komunistinė sistema. Armas žemę paskirstys nuosavybėn. Tas dalykas ruošiamas ir bus įvykdytas sekančių metų pradžioje. Prezidentas daug studijuoja ir ruošiasi biednuomenei padėti. Jo žmona šioj srityj jam gera talkininkė, daug pasidaravusi vaikų globos srityje.

— Koks guatemaliečių nusistatymas religijos atžvilgiu?

— Aš pats nesu katalikas, bet galiu sakyti, kad apie 90% žmonių čia katalikai. Katalikai šio krašto pagrindinė jėga. Universitete 95% katalikai. Mano žmona, dukterė ir sūnus — katalikai. Kartu meldžiamės prieš valgi, kartu su valgio kartu su jais sekmadieniais einu į bažnyčią.

VATIKANO VALSTYBEI 25 METAI

Pijui IX esant popiežium, Italijos valdovai užgrobė žemes, kurios Apaštalių Sostui priklausė apie 1200 metų. Frankų karalius Pipinas, 754 m. nugalėjęs longabardų karalijos sritis ir perleido popiežiumi Steponui III. Vėliau dar buvo prijungta Ravenos sritis. Taip susidarė Bažnytinė valstybė, istorikų vadinama "patrimonium Sancti Petri" (šv. Petro paveldėjimas). Pats Pipinas pasiuntė į Romą abatą Fulradą, kuris 20 miestų raktus padėjo po šv. Petro statulos kojomis. Tai reiškė, kad tos sritys priklausė šv. Petro įpėdi-

niam — Romos popiežium.

Bažnytinė valstybė išsilaikė ligi 1870 m. Tais metais italų karalius jėga užėmė visas žemes, palikęs popiežiumi tik Vatikaną, Laterano baziliką Romoje ir už miesto Castel Gandolfo pilį. Popiežiai praktiškai pasidarė Italijos piliečiai. Dėl to popiežius Pijus IX ekskomunikavo karalių, visus jo įpėdinius ir valdininkus.

Tokia nenormali padėtis truko ligi 1905. Tais metais ekskomunikata buvo nuimta, bet padėtis neatslūgo. Popiežius buvo užsidaręs Vatikane ir niekur nesirodė. Popiežius priklausė šv. Petro įpėdi-

—Nusišluosčiusi ašaras ir kiek apsimiršusi ji tarė:

— Dabar aš noriu tave pabučiuoti, kad neabejotum, jog karštai myliu. Žinok, Laurelė bučiuoja tik tą, kurį myli ir nori turėti visą vyrą.

Antaniną traskant pabučiuosiusi, Laurelė atsitraukė nuo jo ir visa švytėdama tarė:

— Labanak, mano mielas! Eik miegoti! Manęs nelydėk, nes aš daugiau nieko nebijau, išskyrus tavęs vieno....

Mergaitė vikriai pravėrė duris ir pradingo nakties šešėliuose. Antaninas ilgai dar žiūrėjo į jos pusę, bet matė tik tai jūra, kurios paviršiumi buvo pribarstyta tūkstančiai žvaigždžių.

Kitą rytą Sorrento klebonas grįžo iš klausyklos visas nušvitęs ir sau kalbėdamas:

— Kas galėjo manyti, kad Dievas taip greit pasigalės tos kilnios, bet ir atkaklios širdies. Kiek aš prisigraūžiau, negalėdamas iš jos išrauti velniško užsispyrimo. Teesie palaimintas Viešpat, kurio keliai nežinomi. Duok man sulaukti dienos, kai Laurelės sūnus vežtų mane jūra. E, ei, pikčiurna!...

Laisvai vertė K. Ž.

—Meski tada į jūrą...

— Ir to negaliu daryti — jis tau priklauso. Tai nėra jokia dovana. Tai tavo teisė atsilyginti nuostolius.

— Laurele, — įtikinėjo ją Antaninas, — tu pati sakei ir aš dabar tam tikiu, kad neturiu jokių teisių nei į tave nei į tai, kas tau priklauso. Nekalbėk apie jokus nuostolius, nė nežūrėk į mane, jei kada ir sutiksi. Aš tavęs labai prašau. Kitaip aš imsiu galvoti, kad tu man neatleidi ir primeni mano kaltę. Labanakt, Laurele! Ši naktis tesie paskutinė. Mudu daugiau nesimatysime.

Antaninas paėmė jos pintinėle ir sudėjo į ją skarelę ir kryželį. Užvožęs dangtelį, pažvelgė dar į Laurelę ir krūptelėjo. Didelės ir sunkios ašaros riedėjo per jos paraudusius skruostus.

— Kas tau? Tu verk? — klausinėjo susirūpinęs Antaninas. — Tu visa drebi.

— Nieko, praeis, — tarė ji pro stambias ašaras. — Aš noriu grįžti namo.

Laurelė apsigaubė skara, pasiėmė į rankas pintinėle ir pasuko durų link. Ašaros ties slenkščiu ją sulaukė. Įrėmusi galvą į durų staktą, ji visa kukčiojo.

Ateitininkijos vadai

J. BRAZAITIS

Chicagoje rugsėjo 4-5 vyksta Ateitininkų Federacijos pirmasis kongresas Amerikoje. Ši organizacija, apimanti moksleivius, studentus, sendraugius, gyvuoja jau 45 metai. Per tą laiką jos žmonės sudėjo daug aukų lemiamose kovose dėl tautos gyvybės ir davė daug talentų tautinės kultūros kūrybai. Organizacijos didžiausias nuopelnas, kad ji auklėjo ir tebeauklėja kartas žmonių, kuriems šviesių tautiniai ir religiniai idealai ir kurie būtų pasiryžę be kompromisų į juos veržtis ir dėl jų kovoti.

Kur organizacijos vadai yra renkami, per juos atsispindi organizacijos valia, siekiami ir polinkiai, kaip augalas atsispindi jo žiede.

Ateitininkų organizacijoje, vyriausiasis vadovas renkamas kas penkeri metai. Tiek laiko užtenka, kad vienas žmogus suspėtų atiduoti organizacijai, ką jis turi geriausio. Paskui ateina kitas su nauja energija ir naujomis idėjomis. Organizacija pražysta kiekvieną kartą skirtingu žiedu, deramu skirtingiems pakituisi laiko reikalavimams.

Pranas Dovydaitis buvo pirmasis ateitininkų organizatorius, pirmininkas ir vadovas, paskui garbės pirmininkas. Ne tik kilimo, bet ir savo dvasios atžvilgiu jis buvo kaimo žmogus.

Turėjo iki aukščiausio laipsnio išplėtotas gražiausias kaimo žmogaus žymes: sveiką protą ir praktinį veiklumą.

Sveikas protas jį apsaugojo nuo tos grėsmės, kuriai daugelis ano meto iš kaimo kilusių moksleivių neatšispyrė — priimti madingas priešreligines ir nihilistines mintis. Mokslo, ypač gamtos mokslai, sustiprino ir pagrindė Dovydaičio religinę pasaulėžiūrą ir kitiems parodė, kad mokslas ir religija ne tik vienas kitam neprieštarauja, bet vienas kitą paremia.

Praktinis kaimiečio veiklumas neleido Dovydaičiui tenkintis knygomis ir vien savo proto gilinimu: reikalavo pasidalinti su kitais, veikti tarp jaunimo, paskui tarp darbininkų. Dovydaitis ir virto ateitininkų, darbininkų organizatorium, daugelio laikraščių bei žurnalų redaktorium. Veržėsi ten ir tada, kur nebuvo kas dirba, nebijodamas kalėjimo, nebijodamas tarnybos netekti, nors tas kalėjimas, kuris jam teko, buvo lietuviškas kalėjimas, nors valdžia, kuri jį išmetė iš universiteto, buvo taip pat lietuviška "tautinikiška".

Sakoma, Dovydaitis buvo vaikščiojanti enciklopedija, ateitininkų tėvas, o tačiau organizacija pakeitė jį kitu, kada pribrendo organizacijoje nauji siekiami ir reikalai. Dovydaitis tada pasitraukė į darbininkų eiles su veikimu, ir jie išsirinko Dovydaitį Krikščionių Darbininkų Sąjungos pirmininku, kol 1941 jis virto kankiniu — buvo deportuotas...

1927 Palangoje nauju vadu išrinktas buvo **Stasys Šalkauskis**, palikuonis senosios lietuvių aristokratijos, kuri prieš išnykdamą panorą pražysti paskutiniiais žiedais, į kuriuos būtų sutelkta visa, ką tas luomas buvo turėjęs gražiausio. Kaip šatrijos Ragana iki aukščiausio laipsnio reprezentavo savimi tauriuosius jausmus, kurie buvo išugdyti kelių kartų aristokratijos krikščioniškoje kultūroje, taip **Šalkauskis** buvo pats gražiausias atstovas senojų šviesiosios susiklojusios intelektualinių, protinių sugebėjimų.

Dambrausko įtrauktas į ateitininkijos gyvenimą, Šalkauskis ateitininkų organizaciją praturtino jos ideologijos sudarymu, organizacine struktūra, pakėlė jos narių ideologinį išsilavinimą į intelektualines aukštumas. Jis pastatė prieš

akis ne tik ateitininkams, bet visai tautai naujos tautinės misijos idealą. Galima buvo jį priimti, galima nepriimti, bet jis vertė galvoti ir jau tuo pačiu didino tautos dvasinį lygį.

Šalkauskis jautė, kad negana organizacijai kelius nutiesti. Reikia, kad organizacija ir jos nariai imtų tais keliais žygiuoti. Tam buvo reikalinga kitokia vado dvasia — dinamiška, pagauanti emocijas, suaudrinanti, hipnotizuojanti. Ir po trejų savo darbo metų 1930 Šalkauskis vietoj savęs pasiūlė ateitininkų konferencijai **Kazį Pakštą**.

Pakštas vėl liaudies vaikas, su proletariato atspalviu, su aukštaitiška vaizduote, su jausmo pertekliu, gaivališku, kokį yra pavaizdavęs Vaižgantas. Aukštaitinį lakumą praplėtė vakarų Europos, o ypač Amerikos studijos konkrečiu galvojimui, dideliais užsimojimais.

Tokis **Pakštas** atėjo į ateitininkų gyvenimą ir užkrėtė juos dinamikos pasiilgimu, veržimusi pagreitinti tautinės kultūros ne augimą, bet tiesiog auginimą,

kaip tai išreiškia jo sparnuotasis ir prigijęs masėse žodis: pasukti Lietuvos kultūros laikrodį šimtą metų pirmyn.

Savo uždavinio **Pakštas** ne-tarauja, bet vienas kitą paremia.

PROF. DR. K. PAKŠTAS, dabar dirbas Kongreso bibliotekoje Washingtone.

gavo atlikti ligi galo — 1938 nujausdamas okupacijos grėsmę, išvyko iš Lietuvos į Ameriką. Jo vietoj atsistojo **Juozas Urmanas**, tarybos pirmininkas, kuris eina vado pareigas esant vyr. vadui sukludytam. Jam teko toji nelaimė, kada okupantas uždarė ir ateitininkų organizaciją, ugdytą tų trijų vadų, kurių vienas ją sukūrė ir išvedė į gyvenimą, antrasis nutiesė jai kelius, trečias davė tuo keliu jai impulsą.

Prasidėjo tremties laikotarpis. Tik dalis ateitininkų čia atsirado ir atgaivino organizaciją. Bet tremties sąlygos kitos ir jos diktavo naujų vadų pasirinkimą. Išliko vadų naujas trejetas: **Adolfas Damušis**, **Antanas Maceina**, **Simas Sužiedėlis**. Naujas trejetas savo veikimo kryptimi ar palinkimais pratęsė ir papildė anuos tris nepriklausomas Lietuvos ateitininkų vadus.

1945 buvo išrinktas **Adolfas**

Damušis. Vadovauti jis atėjo tuo laiku, kai tremtyje augantis mokslo jaunimas aplinkumoj matė naują dvasią — toli nuo visuomeninio gyvenimo reikalų, nuo bet kurio tikėjimo idealais ir nertis tik į savo specialybę, profesiją, virstos profesijos mechanizmo sraigteliu, nieku kitu nesidomintiu. Ar nereikšminga, kad ateitininkų organizacija pasirinko vadu tokį žmogų, kuris kaip tik yra vienas tų specialiųjų modernųjų mokslų atstovas. Tačiau jis parodė savą pavyzdžiu, kaip specialybės darbą reikia sujungti su plačiu pasaulėžiūrinu nusimanymu ir praktiniu visuomeniniu veikimu.

Jis rezistencijos ir sukilimo organizatorius — ne dabar, bet tuo metu, kai reikėjo tą rezistentų vardą apmokėti kalėjimu, kuris tik per plauką paliko jį gyvųjų eilėse. Jis gyvas pavyzdys jaunimui.

Sveiko proto linija, praktiniu veiklumu, asmeniniu pasiaukojimu ir ryžtu **Damušis** praplėtė ir papildė pirmojo vado Dovydaičio tradicijas. Netgi pačioje Lietuvoje jis išėjo Dovydaičio mokyklą — už ateitininkų veikimą atsėdėdamas koncentracijos lageryje.

Damušiu išemigravus į Ameriką, Europoje vyr. vado pareigas ėjo **Antanas Maceina**, tarybos pirmininkas. Savo asmeniui jis pratęsė Šalkauskio intelektualines filosofines gilumas. Bet jame yra ir naujas jam būdingas bruožas — šalia europiškai rafinuoto intelekto subtilus poetinis jausmas. Dėl to jo raštai tokie sugestyvūs ir paganauna pirmoje eilėje jaunimą, kuris mėgsta, kad jam

PROF. DR. ST. ŠALKKAUSKIS, mires Lietuvoje 1941 metais.

kalbėtų ne tik į protą, bet ir į širdį, vaizduotę.

Kaip **Šalkauskis** davė ateitininkams ideologiją ir tautai tautinės misijos idealą, taip **Maceina** savo giliais veikalais

buvo išrinktas **Simas Sužiedėlis**.

Laikai, kuriais tenka vadovauti **Sužiedėliui**, turi paralelę su paskutiniaisiais nepriklausomos Lietuvos metais. Tada bu-

PROF. DR. PR. DOVYDAITIS, bolševikų išvežtas į Sibirą.

Lietuva Dievas apveizdi ir gina. Amžiais suvargusios jos neapleis — Ateičiai dvasios galiūnus gamina, Vėsdamas juos stebulingais keliais.

Ateitį regim tėvynės laimingą; Šviečia mums Kryžius ant mūsų vėliavos. Stokime drąsūs į kovą garbingą, Dirbkim, kovokime dėl Lietuvos.

Iš Ateitininkų Himno

padeda susiorientuoti šių dienų žmogui naujoje dvasinėje padėtyje.

Nuo 1949 Federacijos veikimas atgaivintas Amerikoje, ir 1952 korespondenciniu būdu

vo beįsigalys buržuazinis miesčioniškumas. Apie idealus dar kalbama, bet žodžiai ima toli nuo darbų. Tada **Šalkauskis**, Būcys ir kiti jau su rūpesčiu ėmė kalbėti apie gyvosios dvasios reikalą. Tas pats pavojus gresia emigracijoje kaip tik šiuo metu pagerėjusiose materialinėse sąlygose. **Sužiedėlio**, **rytiečio**, **vilniečio**, **vengiančio** šūkių, pasinešusio į tylią žmogaus dvasios kultūrą, — to naujo vado veikla šiose sąlygose savotiškai papildė rytiečio **Pakšto** dinamizmą — tik kita kryptimi.

Kiek **Pakšto** dinamizmas, ekspansija buvo nukreipta į išorę ir kultūros kūrimą, tiek **Sužiedėlis** gražina ateitininką į save, į žmogų, kad jis savyje suderintų žmogiskąsias galias, sustiprintų savyje gyvąją dvasią.

Tai pati pirmoji sąlyga bet kuriam veikimui ir dinamizmui. Ji ypač aktuali tada, kai ateitininkai yra įmesti į blaškiančias ir tirpinančias emigracijos aplinkybes.

Kai sudeidi tuos vadus į bendrą galeriją, jauti optimizmo ir pasitikėjimo ateitimi, nes organizacija susiranda tinkamiausias žmones, kurie galėtų prvesti pro ją momentui gresiančius pavojus ir atskleisti jai naujus tam momentui veikimo horizontus.

Popietė pas dail. Joną Mackevičių (3)

P. JURKUS

MUNTHE BUVO NUOŠIRDUS ŽMOGUS

Baigęs pasakojimą apie **Maksimą Gorkį**, vėl pripylė vyno. Jis linksmai suklūksėjo ir gal priminė dailininkui anas plepias **Kapri** valandas, kai vakaras sukviėdavo draugus prie kavinių stalų. Dailininkas šypsojosi. Tada jo paklausiau:

— Jūs žinote **Anacapri**?

— Ką? Tą didžią uolą? — sujuodo senukas.

— Taip.

— O iš kur tamsta žinai, — **Skaičiau Axel Munthės "San Michele knyga"**.

— Nujaučiau, kad šis žodis bus magiškas. Jis palies visus.

— **Axel Munthe!** — atskivėpė dailininkas ir nusigrėžė į langą, tartum matytų iškilusią **Anacapri** uolą ir tą keistąjį pasaulio vyrą. Žiūrėjau pro langą ir aš, sekdamas dailininko žvilgsnį, bet mano akys matė ne vilą, bet vokišką pilį — — —

— Pažinau jį, — kalbėjo dailininkas, ir kas jo nepažino **Kapri** saloje, kurioje jis seniai gyveno. Kur kadaise stovėjo **Tiberijaus vila**, ten **Axel Munthe** sudėjo savo jaunystės nerimą ir pastatė savo svajonę — vienišą vilą.

Prieš I pasaulinį karą jis buvo garsiausias Europos gydytojas.

Švedas, bet nuolat keliauęs, pasidaręs Anglijos piliečiu, per karą gyvenęs **Kapri** saloje.

Dail. **Jonas Mackevičius** susipažino su juo per savo vaikus.

Šie atbėgdavo prie jo vilos sodų ir pro geležinę tvorą džiaugdavosi daktaro šunim. **Axel Munthes** šunys buvo beveik tokie pat garsūs kaip ir jo šeimininkas, išmintingi ir taikūs. Jie sukišdavo savo snukius prie tvoros, kad vaikai juos paglostytų.

Kartą su vaikais atėjo ir tėvai. Tuo metu pasitaikė daržininkas. Užkalbintas jis įsivedė dailininką į vilos kiemą parodyti rožiu. **Axel Munthe** buvo surinkęs visą kolekciją gražių ir retų rožių.

Ir vos jie pasiekė vilos sienas, kaip pasirodė aukštas lieknas vyras su akiniais. Tai buvo **Axel Munthe**. Jis tuomet sirgo nemiga, naktim rašė knygas ir skundė akim. Silpnėjo ir jo akių šviesa. Ir jis nujautė, kas jo laukia, ir savo knygos paskutiniuose puslapiuose guodžiasi šv. **Pranciškui**, kad ateis tamsa, sesuo tamsa...

Munthe buvo nuoširdus žmogus, jis aprodė dailininkui vilą ir atsiveikindamas priskynė gražiausių rožių.

Tuomet šis daktaras gyveno daugiau užsidares, vienišas, bet retkarčiais išeidavo į draugijas. Ir vėl jis susitiko su dailininku **Mackevičium**. Ir čia dailininkas netyčia pagyrė vokiečius už jų tvarką, darbštumą

ma, švara. **Axel Munthe** sužė.

Jis tiesiog neapkentė vokiečių dėl jų militarizmo.

Jo nuotaikos prieš vokiečius buvo tiek ryškios, kad nuolat skundžiasi, jog **Kapri** saloje per daug germanų, kurie drumsčia ramų gyvenimą. Kitose vietose jis rašė, kad prancūzai nors ir laimėjo karą, bet vokiški švininiai kareiviai — vaikų žaislai — užplūdo **Paryžių**.

Tačiau jo nuotaikos neuždengė meilės žmogui.

Kartą susirgo dailininko dukrelė. Reikėjo kviestis gydytoją. Tada pats dailininkas nuėjo tiesiai pas **Munthę**. Paskambino prie sodelio vartų. Tuo metu **Munthe** buvo vilos bokšte, slankiojo kaip juodas šešėlis. Tuoj jis sujuodo ir nusileido, atėjo prie vartų su daktaro krepšiu.

— Aš žinojau, kad tu ateisi? — tarė jis dailininkui.

— Iš kur?

Jis nieko neatsakė, tik paklausė, uždarydamas vartus:

— Mergaitė serga?

Dailininkas trūkičiojo pečiais: iš kur jis žino, iš kur? Taip jis pasielgė ne tik su juo, bet ir su daugeliu kitų. Todėl jis ir buvo **Axel Munthe**, garsiausias ir keisčiausias pasaulio gydytojas.

Gyvenimas jam buvo dosnus, sukrovė turtų ir didelį pasisekimą, bet jis nesurambėjo, neįlindo į aukso futlarą. Jis pasiilko gyvas žmogus ir gydytojas. Keliavo ten, kur žmonės šaukėsi pagalbos. Jis vyko į maro apsiaustus miestus ir ten lyg herojus stovėjo į kovą su mirtimi. Jis buvo protestantas, bet per šv. **Antaną** procesijoje pirmas eidavo po vyskupo su žvake rankoje. Jis šlovinavo šv. **Pranciškui** ir pats gyveno kaip šis šventasis, — vienuolynė, gamtoje, mylėdamas paukščius ir gyvūlius.

Besikalbėdami nuklydome į šio keistuolio gimtinę — **Svediją**. Jo tikroji tėvynė buvo Europa, nes jis keliavo skersai ir išilgai, o į švediją tik retkarčiais užsukdavo. Kažkas jį lyg atstūmė nuo gimtojo krašto. Su juo kursavo gandai, kad jis esąs nelegalus karališkos šeimos vaikas. Tą patį tvirtino ir dailininkas **Mackevičius** iš anų **Kapri** nuotaikų. Ar tik ne jo brolis sėdėjo švedijos soste, o jis — net negalėjo pareikšti jokių pretenzijų į sostą.

Mokėsi ir augo užsienyje, vedė anglę, bet su ja niekada negyveno. Ji viena sėdėjo Londone, o jis buvo Europoje. Į amžiausią galą paliko **Kapri** salą ir grįžo į švediją. Jis buvo priimtas į dvarą kaip karaliaus svečias. Ten ir mirė, palikdamas didį garsą ir puikiai parašytas knygas.

(bus daugiau)

ŠILUVOS MARIJOS IR TAUTOS ŠVENTĖ MARIANAPOLY

1954 ŠV. MARIJOS METAIS RUGSĖJO 12-TĄ DIENĄ

7 VAL. ŠV. MIŠIOS IR IŠSTATYMAS ŠV. SAKRAMENTO.
11 VAL. IŠKILMINGOS ŠV. MIŠIOS IR PAMOKSLAS

Šv. Mišias celebruoja T. STANISLOVAS SAPLYS, MIC.
Pamokslą sako PREL. C. A. VASYS.
Šv. Mišias giedos Worcesterio šv. Kazimiero parapijos Choras, vadovaujamas IPOLITO NAURAGIO, Lietuvos Operos solisto.

2 VAL. PP. KRYŽIAUS KELIAI PARKE

4. VAL. PP. IŠKILMINGA PROCESIJA SU ŠV. SAKRAMENTU APIE PARKĄ

Procesijai vadovauja J. E. VYSKUPAS BERNARDAS FLANAGAN, vyriausias vietos ganytojas. Gyvasis rožančius, kurį sudaro Sodaliėtis ir Lietuvos Vyčių kuopų pirmininkai. Marijos statulos vainikavimas. Pamokslas, sakys PREL. JONAS BALKŪNAS. Marijos litanija. Pasiuokojimas Nekalčiausiai Marijos širdžiai. Marijos metų malda Pijaus XII. Malda į Šiluvos Mariją laisvei išmelti. Palaiminimas ir pabaiga

7 VAL. VAKARĖ PROCESIJA SU ŽVAKEMIS Į LIURDĄ

RUGSĖJO 12 DIENĄ VISI Į MARIJOS IR TAUTOS ŠVENTĖ MARIANAPOLYJE!

Katalikiškos organizacijos bei draugijos prašomos su savim atsivešti vėliavas ir procesijoje dalyvauti organizuotai.

Audiencijoje pas Šventąją Tėvą

Vokietijos ateitininkai Amžinajam mieste (2)

Rugpjūčio 21-22

Rugpjūčio 21 buvo sunki diena. Nuo pat ryto ligi 2 val. lankėme Vatikano muzėjaus visus skyrius: biblioteką, Sikstinę koplyčią, Rafaelio stanzą ir kt. Mums labai patiko Mykolo Angelo freska, skulptūros; kitiems senieji inkubulii — ranka rašytos knygos, o mūsų menininkams Rafaelio ir Ticiano tapyba.

Po pietų sužinojome, kad 6 val. v.

galėsime matyti šv. Tėvą bendroje audiencijoje. Nepaprastai nudžiugome ir sujudome kaip skruzdės: vieni pirkosi palaiminimui rožančių, kiti traukė tamsesnius drabužius iš lagaminų, o treči tik nekantravo. Valandą prieš laiką jau buvome popiežiaus vasarinės rezidencijos Castel Gandolfo kieme. Pasirinkome vietelę, iš kurios geriau matomas balkonas. Plaukė minų minios įvairių tautų ir kraštų maldininkai, nešini kryžius ir vėliavas. Italai karšti žmonės ir jie didžiausias ovacijas kėlė savo "papai."

Pasirodęs šv. Tėvas padarė mums švento, gero senelio įspūdį. Jo balsas virpėjo taip maloni-

VATIKANUI...

(atkelta iš 3 psl.)

žius Benediktas XV 1914 metais visų Romos tikinčiųjų vardu pareikalavo iš Italijos grąžinti Bažnyčiai priklaususias teritorijas ir teises. Viso pasaulio katalikai palaikė popiežių, nes matė, kad Bažnyčios galva negali būti surištas su bet kuria civiline valdžia. Atsirado žmonių, kurie sudarinėjo įvairiausias planus, kaip šį klausimą prašyti geriau išspręsti. Buvo siūlyta Romos miestą atiduoti, pirkti Lichtensteiną arba kokiam kitam miestui suteikti valstybės teises ir atiduoti popiežius.

Po ilgai trukusių derybų rasta išeitis ir 1929 m. vasario 11 d. pasirašyta Laterano sutartis. Pasirašė Romos kūrijos sekretorius kard. Gasparri ir italų ministeris pirmininkas Benito Mussolini. Pagal šią sutartį popiežiam paliktas Vatikanas su gretimais esančiais pastatais. Vatikanui suteikta nepriklausomos valstybės teisės. Be to, 13 pastatų, esančių Romoje, yra Vatikano nuosavybė.

Dabar Vatikanas yra mažiausia pasaulyje nepriklausoma valstybė. Teturi 108,7 akras teritorijos plotą, apie 1000 gyventojų, popiežiaus garbės sargybose tarnauja 250 vyrų, diplomatinis ryšius palaiko su 64 valstybėmis. Kardinalai, gyvena už Vatikano ribų, yra laikomi Vatikano piliečiais.

Dr. J. Januškevičius

niai, nuolat mojavo rankomis. Irg kviesdamas ateiti pas save. Kai tik jis mūsų grupę — "lietuvių moksleiviai katalikai" — paminėjo, mes šaukėme kiek galėdami "valio", kad tik mus pastebėtų. Ir pastebėjo. Tą dieną kalbėjo 5 kalbomis. I atvykusius iš Vokietijos prabilo vokiškai ir aiškiai girdėjom jo palaiminimą mokyklai, šeimoms, tautai.

Manėme, kad šv. Tėvas bus labai oficialus, bet mus maloniai nustebino jo paprastumas,

kai pasilenkęs nuo balkono kalbėjo su arčiau stovinčiais, juos klausinėjo. Mes taip norėjome, kad kuo ilgiau šv. Tėvas stovėtų balkone, mums kalbėtų ir laimintų. Kai atrodydavu, kad jau mus paliks, nuosirdžios mūsų ovacijos jį vėl sugrąžindavo. Išdidūs skirstėmės iš kiemo, kad turėjom progos matyti žemėje Kristaus vietininką; tai privilegija, kurios ne visiems lemta patirti. Vienas berniukas, šluostydamas nuo kaktos prakaitą, sakė: "Visko tikėjau, bet kad taip bus, kad tiek mums kalbės, kad leis lietuviškai sušukti — netikėjau." Kita draugė taip sutirpo, kad apleido kiemą džiaugsmu ašarodama. Už šį įspūdingą momentą esame begalo dėkingi šv. Kazimiero kolegijos vadovybei, kuri mums šią audienciją parūpino.

Rugpjūčio 22 šventė — sekmadienis, bet čia išlėtis ir "švęsti" būtų nuodėmė, juk per tą trumpą laiką turime dar daug ko pamatyti. Visą dieną pasileidome savų, tai yra kolegijos užfandytu autobusu. Kelionę vadovavo kun. Krasauskas. Išvažiuom į Via Appia Antica, vieną iš buvusių 7 pagrindinių kelių į Romą, kur yra Quo vadis koplyčia su Kristaus akmenyje įspaustomis pėdomis.

Ten, pagal seną padavimą, Kristus sutikęs šv. Petrą bebėgantį iš Romos. Kiek toliau pavaziavę nusileidome į šv. Kaliksto katakombas. Tai 17,000 kl. ilgio koridoriai su 80.000 pirmųjų krikščionių kapų. Giliausia vieta žemėje 26 mt., seniausias kapas atžymėtas 83 po Kristaus gimimo metais. Čia buvo palaidota šv. Cicilija ir tik 1801 m. jos palaikai perkelti į jos garbei pastatytą bažnyčią. Matėme seniausių freskų ir pirmųjų simbolių piešinių.

Buvome sustoję ir toje stebuklingoje vietoje, kur 1949 m. vienam protestantui, smarkiame kovotojui prieš Marijos garbinimą,

pasirodė Dievo Motina.

Jis atsivertė ir pastatydino grota, kurioje ir mes pasimeldėme ir pagiedojome.

Kitoje Romos kalvoje yra vadinami Tre Fontane — trys šaltiniai. Ten buvo

nukirsdyta galva

šv. Povilui

ir kur jis kritusi, ištryškę šie šaltiniai. Vieta apstatyta trimis bažnyčiomis ir vienoje jų tebėra tie šaltiniai. Ten užsidarę ir visą amžių tylėdami praleidžia vienuoliai trapistai. Turėjome progos juos matyti besimeldžiančius pro grotų plyšį ir mumyse paliko neišdildomą įspūdį.

Nuo šv. Povilo mirties vietos pasukome į jo garbei gražiąją baziliką. Tuoj mus užbūrė pasakiško grožio priešventoris su išrikiotomis 150 granito kolonomis. Vidų vėl 80 alebastro kolonų, parvežtų iš Egipto. Visi paveikslai iš mozaikų, langai ne stiklo, o akmens plonai tašyto. Virš kolonadų visų 262 popiežių biustai. Bendras grožis ir turtinumas pasakiškas. Relikvijų koplyčioje yra saugojama maža Dievo Motinos drabužių rudos spalvos skiautėlė.

Iš čia pro šv. Povilo vartus, prie kurių stovi iš 11 a. prieš Kristų gerai išsilaikiusi piramidė, pasukome į Genicolo kalną, nuo kurio galėjome grožėtis Romos panorama. Ten stovi didelis Garibaldiui paminklas, tebeauga senas ažuolas, kurio pavėsy kūręs Torquato Tasso. Toliau važiuojant stebėjome pro langus Adriano mauzoliejų, Angelo pilį bei tiltą.

Nepraleidome nė Foro Italico, tai naujųjų, Mussolinio laikų, Romos pasididžiavimas: sporto rūmai, aikštės, stadionas 80.000 žmonių talpumo, sportininkų statulos bei kt.

Atgal grįžome senąja Flaminijos gatve per tuos vartus, kur kadaise

mūsų Radvila aukso pasagomis kaustyto žirgo jojo.

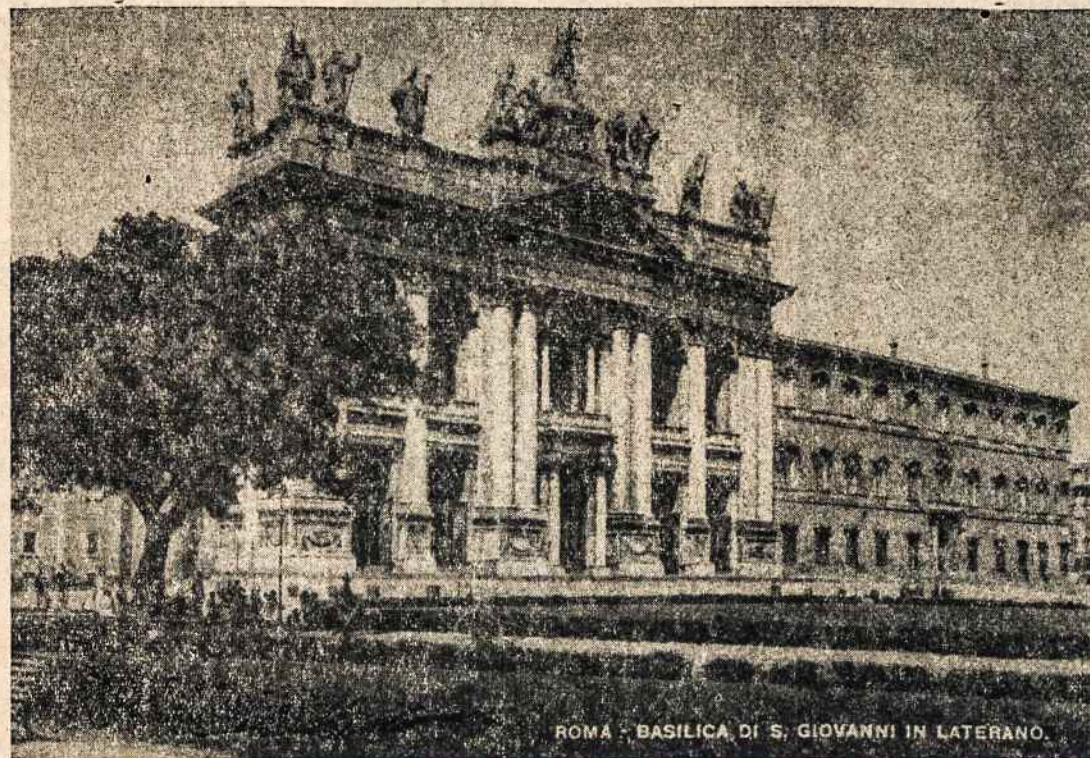
Sakoma, taip eikliai jis jojęs, kad aukso pasagos trupėjusios ir romėnai tuos trupinius susirinkę. Pravažiavome pro didžiausią parką — Pincio, Ad. Mickevičiaus gatvė.

Piligrimė.

Nauja profesionalė

Albina A. Nevieraitė, South Bostono žymių veikėjų ir patriotų Albino ir Onos Nevierių, gyvenančių 67 Thomas Park, So. Boston, Mass. vyresnioji duktė Albina šiemet baigė su aukštais pažymiais Northeastern universitetą, gilindamasi į istoriją ir valdžios administracinius mokslus. Nors p-lė Albina Lietuvos nėra mačiusi, bet puikiai kalba lietuviškai.

Rugsėjo 8 d. pradės mokytojauti Edgartown High School, Martha's Vineyard, Mass. Sveikiname naują mokytoją ir linkime geriausio pasisekimo. A. P.

ROMA - BASILICA DI S. GIOVANNI IN LATERANO.

Laterano bazilika Romoje.

30 METŲ DIEVO IR ARTIMO MEILĖS TARNYBOJE

BROCKTON, MASS.

Šiais metais suėjo 30 metų, kaip įsikūrė Nukryžiuotojo Jėzaus Seserų Kongregacija, pradėjusi darbą Elmhurst, Pa. Per visus tuos metus darbas lietuviškose parapijose ir mokyklose buvo labai įvairus ir nemažai jo atlikta, nors darbininkų vis trūko. Tačiau pagrindinis šios kongregacijos tikslas buvo sąžiningai išlaikyti ir kasmet siektas vis su didesniu uolumu ir pasiukojimu. Kur tik seserys buvo kviečiamos, ten buvo steigiamos vaikų katekizacijos klasės, prieglaudos namai seneliams ir parapiškos mokyklos.

Per pirmuosius dešimt metų teko nemažai sunkumų ir nesmagumų patirti, bet ačiū Dievui darbas vis ejo pirmyn, kongregacija augo, trumpu laiku seserys pradėjo dirbti ne vien

Pennsylvanijos, bet ir Massachusetts diecezijų lietuviškose parapijose.

Kongregacijai žymiai paaukus, 1925 metais Brockton, Mass. įgyti erdvesni namai ir ten perkeltas vienuolyno centras ir noviciatas, sutikus seseris priimt savo globon Bostono arkiv. R. J. Cushing. Daug čia padėjo Draugija Seserim Remti, kuriai ėmėsi va-

motiniškame name, Elmhurst, Pa., o dvi čia pat Brocktone). Kasmet Pennsylvanijoje ir Brocktone yra vedamos rekollekcijos moterims ir mergaitėms.

Pačiame motiniškame name nuo 1949 metų yra Mokytojom Paruošti Kolegija, surišta su priežiūra Katalikų Universiteto, Washingtono, D. C. Marijos metam atžymėti ir 30 metų sukaktį minint, Nukryžiuotojo Jėzaus Seserų šiemet įsteigia

Aspirančių Aukštesniąją Mokyklą

Mergaitės, baigusios aštuntuosius mokslo metus parapiškos mokyklose, galės tęsti toliau savo mokslo darbą ideališkoje, saugioje, lietuviškoje aplinkoje Brocktone, pas Nukryžiuotojo Jėzaus Seseris. Tikime, kad Marija laimins ir šį naują užsimojimą ir kad tai atneš daug naudos mūsų religiniam ir tautiniam gyvenimui. B. J.

Vidutinio amžiaus MOTERIS, ieškoma eiti šeiminkės pareigom ir būti drauge (companion) pagyvenusiai poniai ir jos dirbančiai dukterei. Atskiras kambarys, gyvenamoji vieta malonioje aplinkumoje ATHOL, Mass.

Aspirančių Aukštesniąją Mokyklą

Mergaitės, baigusios aštuntuosius mokslo metus parapiškos mokyklose, galės tęsti toliau savo mokslo darbą ideališkoje, saugioje, lietuviškoje aplinkoje Brocktone, pas Nukryžiuotojo Jėzaus Seseris. Tikime, kad Marija laimins ir šį naują užsimojimą ir kad tai atneš daug naudos mūsų religiniam ir tautiniam gyvenimui. B. J.

Vidutinio amžiaus MOTERIS, ieškoma eiti šeiminkės pareigom ir būti drauge (companion) pagyvenusiai poniai ir jos dirbančiai dukterei. Atskiras kambarys, gyvenamoji vieta malonioje aplinkumoje ATHOL, Mass.

Lietuvių Radijo Korporacija

502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO 8-0489
Lietuvių Radijo programa iš stoties WBMS, 1090 kilociklu, perduoda sekmdieniais nuo 12 iki 12:30 val. Būna lietuviškos dainos, muzika ir Magdutės pasaka. Biznio reikalais kreiptis į STEPONA MINKU, Baltic Florists Gėlių ir Dovanų krautuve, 502 E. Broadway, So. Bostone. Tel. SO 8-0489. Ten gaunamas "Darbininkas", lietuviškos knygos ir rankų darbo dovanos.

LIETUVIŲ RADIO VALANDOS PROGRAMA

WESX-1230 kilocycles—Marblehead-Salem, Mass.

Kiekvieną šeštadienį nuo 11 iki 12 val. vidudienio. Jeigu norite ka nors pasveikinti ar pranešti, tai asmeniškai įduokite ar siuksite vedėjui ANTANUI F. KNEIZIUI — Lithuanian Radio Hour, 50 Cottage St., Norwood, Mass. Skyriai: Lithuanian Furniture Co. — A. ir O. Ivaškai, 328 W. Broadway, ir Stasy Jakutis, 496 E. Broadway, So. Boston, Mass.; Antanas Daukantas Market, 187 Webster Ave., Cambridge, Mass. Telefonai: NORWOOD 7-1449; SOUTH BOSTON 8-4618 ar 8-1940; KIRKLAND 7-8533.

NUKRYŽIUOTOJO JĖZAUS SESERŲ RĖMEJŲ RUOŠIAMAS

Piknikas Darbo Šventėje

VIENUOLYNO SODYBOJE, BROCKTONE, 261 Thatcher St.

ŠVENTEJE DALYVAUS BROCKTONO MIESTO MAYORAS GERALD C. LUCEY.

Šventė prasidės 10 val. pamaldomis • 12 val. lietuviški pietūs • 1:00 val. įvairi programa, kurioje dalyvaus šv. Kazimiero parapijos Brocktone tautinių šokių grupė • Bus "Amateur Show"—jaunųjų muzikos bei šokių mėgėjų konkursas • Įvairūs žaidimai ir lenktynės • 4:00 val. šokiai ir dainos.

ŠOKIAMS GROS AL. STEVENS ORKESTRAS.

VISI RĖMEJŲ SKYRIAI TURĖS SAVO STALUS — BUS UZKANDZIŲ BEI PUIKIŲ DOVANŲ

Šiemet piknikas sutampa su vienuolyno 30 metų sukaktimi.

VISI NUOSIRDŽIAI KVIEČIAMI IR LAUKIAMI

RUGSĖJO

6

SEPTEMBER

LABOR DAY

6

PIRMADIENI

Ponas Toks suklydo

Pasitaiko visiems suklysti. Suklydo ir ponas Toks. Jis buvo garsiam minėjime, kur prisiklausė protėvių didžiųjų darbų ir sumanumo. Labiausiai jam krito širdin jų praktiškumas. Anie, pasak kalbėtojo, vydamiesi priešą nesiprasdavę veido.

— Tai laikai! Kad šiandien taip darytų bent visuomenės veikėjai! Sutaupytų laiką, — sprukdamas iš salės galvojo ponas Toks.

— Na, kaip tau? — išgirdo Toks iš užpakalio šaukiantį balsą.

Atsigrėžęs Toks žiūri — veidas nematytas. Gal priešą vejasi, kad nenutrintas, — pamane Toks ir žmoniškumo vardan tarė:

— Ačiū, neblogai! — žinai, būsi bagotas, tamstos nepažinau.

Antrasis paėmė poną Tokį už rankos ir lyg prikaišiojo:

— Maniau, kad manęs jau nenori pažinti?

— Kodėl aš turėčiau nenorėti? — klausė Toks.

— Atsimeni, kas mudviem nutiko? Džiaugiuosi, kad tamsta moki užmiršti. Einam, aš užmokėsiu, — pasiūlė Toks.

Abu nuėjo, paėmė vieną, ištuštino antrą kaip reikiant. Ponas Toks pareiškė savo džiaugsmą, paprasė perduoti žmonai nuoširdžiausius linkėjimus.

— Laukiau ir aš, kad ją prisiminsi, — tarė vaišintojas. Mudu peršnekame apie tamsią.

— Labai malonu iš tamstų pusės, — dėkojo ponas Toks.

— Be abejo, nudžiugs ir ji, kai pasakysiu: „Vaišinau tavo buvusį sužieduotinį Stūmę. Jis tave sveikina.“

— Ką? Sužieduotinį Stūmę? Koks aš tau sužieduotinis? Koks aš tau Stūmė? — Aš esu Toks, — perpykęs draskėsi.

— Tai, vadinas... — Nesivadina niekas, bet mane visi Tokiu vadina, — rėkė išraudęs.

— Jei taip, tai turėjai anksčiau pasisakyti, — nenusileido antrasis. Dabar, kai tiek išleidau! Išnaudotojas!... Gėdykis!...

— Tai tu, tipe, gėdykis! — užriko ponas Toks. — Taip ir maniau, kad geras žmogus iš užpakalio nerėkų j nepažįstamą „kaip tau, kaip tau?“

Ponas Toks išėjo į gatvę ir juokėsi galvodamas:

— Apsirikau, bet tiek gera, kad klaida man nieko nekainavo.

Ir ponas Toks nuėjo apsitrinti veido, nes jo priešas buvo dingęs iš akių.

WASHINGTONAN atvykta i 36 konvencija Amerikos legionininkai.

BALTIMORĖS ŽINIOS

Visų tautų diena

Baltimorėje jau treči metai iš eilės ruošinama „Visų tautų diena.“ Sumanytojų mintis buvo ši: parodyti, kad visų pasaulio kraštų žmonės, Amerikos demokratijos globoje, gali šiame krašte gražiai drauge gyventi. Ši šventė kas metai daro pažangą: 1951 metais, kada buvo tas sumanymas iškeltas, pasizadėjo dalyvauti trys tautinės grupės, bet 1952 metais iš tikrųjų dalyvavo 16 tautų; šiais metais tautinių grupių skaičius išaugo ligi 36. Šventė įvyko rugpiūčio mėn. 29 d. Gwynn Oak Parke. Tautų pasirodymas buvo trejopas.

Tautiniai šokiai ir dainos

Šioje programos dalyje dalyvavo 11 tautinių grupių. Jų tarpe ir lietuviai. Jurgis Galakas (bosas - baritonas) padainavo: „Era mano brangi iš operos „Čigonai“ ir Oi kas? iš St. Šimkaus „Išėivis“. Akompanavo L. Bekerskienė (Baker).

Tautinio meno paroda

Savo skyrius turėjo 35 tautos. Tačiau daugumas išstatė ne rankų darbus, bet fabriko dirbinius. Joms rūpėjo ne su savo tautiniu menu supažindinti, tik anų kraštų kai kurias prekes pareklamuoti. Kai kurios tautos iškabino tik reklaminius lapus. Lietuviai pasirinko tinkamą kelią: buvo išstatyti įvairiaspalviai siuvimo darbeliai, mezzinai, audiniai, ypač juostos, ir medžio drožiniai. Dalį jų jau buvo matę pereinantis metais. Šį kartą mūsų paroda praturtino savo drožiniųiais Buračas (vyresnysis) ir Petronėlė Laukaitienė. Ji parodė keliolika tikrai gražiai išsiuvinėtų pagalvėlių, Vytauto portretą, Lietuvos himno tekstą ir Gedimino stulpus. Mūsų paroda susilaukė daug žiūrėtojų. Dalis P. Laukaitienės siuviniųjų nupirkta. Ne vienas klausinėjo, kur galima įsigyti Buračo drožinių. Mūsų skyrių įrengė ir tvarkė Jonas Kairys, Jolija Rastenienė ir P. Laukaitienė, taip pat pagalbėjo ir K. Dulys.

Valgiai ir gėrimai.

Savo krašto labiausiai įprastus valgius bei gėrimus sten-

gėsi parodyti 10 tautų atstovai. Neatsilikio lietuviai. Šį dalyką organizavo ir svečiams patarnavo Albertas Juškevičius ir Kęstutis Laskauskas su savo žmonomis. Reikia stebėtis šių žmonių darbštumu, nes reikėjo mitriai sukinėtis apie 11 valandų.

Lietuviai gausiai dalyvavo ir bendrosios šios šventės komisijoje: A. Juškevičius — generalinis išdinininkas ir vykdomajame bei propagandos komitete, L. Bekerskienė — dainų ir šokių komiteto pirmininkė, J. Kairys — tarptautiniam komitete, Vincas Velžys — tvarkomajame komitete.

Reikia atkreipti akį į tai, kad prie organizavimo darbo šį kartą neprišėdavo nė viena mūsų draugija. Visą darbą savo pasišventimu atliko aukščiau pasakoti tautiečiai. Nesimatė prie organizacinio darbo nė mūsų jaunimo. Nepasirodė ir vyrų choras, kuris po savo vieno pasirodymo ligi šiol tyli. Labai gaila, kad taip yra, nes tai buvo puiki proga priminti kitiems mūsų tautą ir jos kančias.

Laiškas parapijiečiams

Rugpiūčio 30 d. prel. L. Mendelis. mūsų klebonas, išsiuntė parapijos nariams platų laišką, kuriame praneša ateinančių dviejų mėnesių numatomus parapijos darbus.

Parapijos mokykla

naujų mokslo metų darbą pradeda rugsėjo 7 d. Tą dieną parapijos bažnyčioje bus mokinių pamaldos. Prel. L. Mendelis kviečia visas lietuviškas šeimas atsitiesti savo vaikučius į savo lietuviškąją mokyklą. Yra žinoma, kad lietuvių šeimų dalis, nors ir visai nežymi, savo vaikučius leidžia į kitataučią mokyklą. Tai yra skriauda mažiesiems ir mūsų tautai.

Kalėdėjimas

šv. Alfonso parapijoje prasideda rugsėjo 15 d. Parapijiečiai lankys visi trys vikarai. Visos aukos, ta proga surink-

METINIS SEIMAS JUOZAPO IR MARIJOS VILOJE

Rugpiūčio 22 pasiliks brangi ir atmintina Juozapo Marijos Vilos istorijoje. Tą dieną buvo susirinkę į ketvirtąjį seimą rytinių Amerikos sričių šv. Kazimiero seserų rėmėjai. Seimas prasidėjo 11:30 val. Šv. Mišių auka, kurią atnašavo kun. V. Vezis, šv. Kazimiero parapijos Philadelphijoj vikaras. Sakydamas pamokslą jis gražiai išaiškino Marijos apsi-reiškimą Fatimoje. Seimas sutapo su N. Marijos širdies švente, ir jis buvo pavestas Jos globai.

Svečiai, gražiame sode papietavę, pradėjo posėdį 2:00 val. Įžanginę maldą sukalbėjo kun. B. Šimkus iš Philadelphijos. Visi dalyviai po to sudainavo The Star Spangled Banner. Nuoširdžiai atsilankiusius pasveikino ir pagyrė seserų gražų darbą mokslo srityje darbšti lietuvių ponia S. Mankienė, vicepirmininkė iš Philadelphijos.

Ponas Kavaliauskas iš Philadelphijos pirmininkavo, o ponia A. Moody iš Shenandoah, Pa. sekretoriavo. Ponas Kavaliauskas pasveikino rėmėjus ir linkėjo daug pasisekimo.

Advokatas S. Mankus iš Philadelphijos kalbėjo apie reikalingumą pagelbos, kad galėtum pastatyti naują ir dar

NEWTOWN, PA.

gražesnę mokyklą, kurioje mergaitės galėtų tęsti mokslą. Jeigu norime šį kilnų tikslą pasiekti, reikia mums visiems prisidėti savo jėgomis, nes tik tai tokiu būdu ji pasieksime.

Posėdžių programa buvo pajairinta dainomis — Desert Song, Waltz in A ir Romain. Jas meniškai atliko Ona Šestokaitė, buvusi Vilos studentė, o Justina Tunaitytė padainavo Ah! Sweet Mystery of Life, Trees ir Mother, at Your Feet is Kneeling. Visoms dainoms akompanavo M. Kapuščinskaitė, vilos alumnietė. Dainininkės ir akompanistės kilusios iš Philadelphijos.

Seimą sveikino dar kun. B. Šimkus, pabrėždamas svarbumą katalikiškų mokyklų, ypač šiais laikais, kai tikėjimo priešai įvairiais būdais bando Dievo į mokyklas neįsileisti.

Ponia S. Mankienė davė pinigų apskaitą. Vilos viršinininkė Sesuo M. Winifreda tarė keletą žodelių, išreikšdama nuoširdų dėkingumą seimo dalyviams ir visiems, kurie padėjo jį praveisti.

Loterijos laimėtojai: Miles — pirmoji dovana; Kissel —

antroji, Rimkiutė — trečioji, Krause — ketvirtoji.

Seimas užbaigtas maldą, kurią atkalbėjo vilos kapelionas kun. Dr. M. Ražaitis. Baigiant visi dalyviai sugiedojo Lietuvos himną. Linksmi nuėjo padėkoti Dievui už sėkmingą suvažiavimą į kopyltelę, kur buvo suteiktas palaiminimas šv. Sakramentu.

Svečių tarpe buvo kun. B. Šimkus, iš Philadelphijos, kun. S. Raila iš Shenandoah ir kun. J. Gaudinskas iš Easton. Šv. Kazimiero seserys taria nuoširdų ačiū visiems, kurie

Čiurlionis skambės Detroite

Detroitiečiai lietuviai jau antri metai neturi savo choro ir daugelis pasiilgę lietuviškos dainos. Džiugu žinoti, kad spalio 16 d. 7 val. vakare Western High School pulkioje salėje išgirsime Čiurlionio ansamblį. Koncertą rengia Liet. B-nės Detroito apylinkė, vad. inž. J. Mikailos.

Čiurlionio ansamblis įsikūrė 1940 m. Vilniuje, 1944 m. atsikūrė Austrijoje, po karo 1945-49 m. šimtą koncertų davė Vokietijoje, o nuo 1950 m. iš Clevelando lanko visas didesnes lietuviškas kolonijas. Prieš 3 metus detroitiečiai turėjo progos klausytis ansamblio dainų. Nebus apvilti ir šiais metais, nes ansamblis per keletą metų subrendo, o ir repertuarą pajavairino. Visą laiką buvęs daugiausia liaudies dainų puoselėtojas, dabar gi savo repertuare turi ir originalių dainų. Tačiau nemeta ir savo dūdų bei ragelių. Kanklių ir skudučių nuoširdus, paprastas, gimtąjį kaimą primenąs skardėjimas vėl kutens tėvynės ilgesį. Ansamblio vadovas Alf. Mikulskis.

Reikia tikėtis, kad Detroito lietuviai pagerbės atvykstančius svečius ir parems LB-nės pastangas žengti lietuvišku keliu. Western High School yra prie Clark parko.

Spalio 24 d. 7 val. vakare Art Institute koncertuos kiti clevelandiečiai — pianistas Kuprevičius ir smuikininkė Kuprevičiūtė. Šie du jauni menininkai (brolis ir sesuo) buvo didžiai vertinami Europoje ir P. Amerikoje. Kas girdėjo V. Kuprevičių prieš pusantų metų toje pat salėje, tas, esu tikras, norės ir antrą kartą jį išgirsti. Tačiau dar liks vietos ir jo negirdėjusiems, salė talpina apie 400 žmonių. Koncertą rengia Tautinės S-gos Detroito skyrius.

Ateitininkai—kaip čigonai Didis judėjimas apsiatė Detroito ateitininkus, ypač rugpiūčio gale. 24 moksleiviai išvyko atostogauti prie Clevelando (Nukelta į 7 p.)

LIETUVIAM TEKŲ SOKTI MALŪNĄ

Rugpiūčio 24 apie 8 tūkstančiai žiūrovų susirinko į Aksarben stadioną stebėti pramokos „juokų vežimo“. Tokios programos, kokios čia buvo, niekur negalima matyti. Ji taip patiko žmonėms, kad pareikštas pagėdavimas ją pakartoti kasmet.

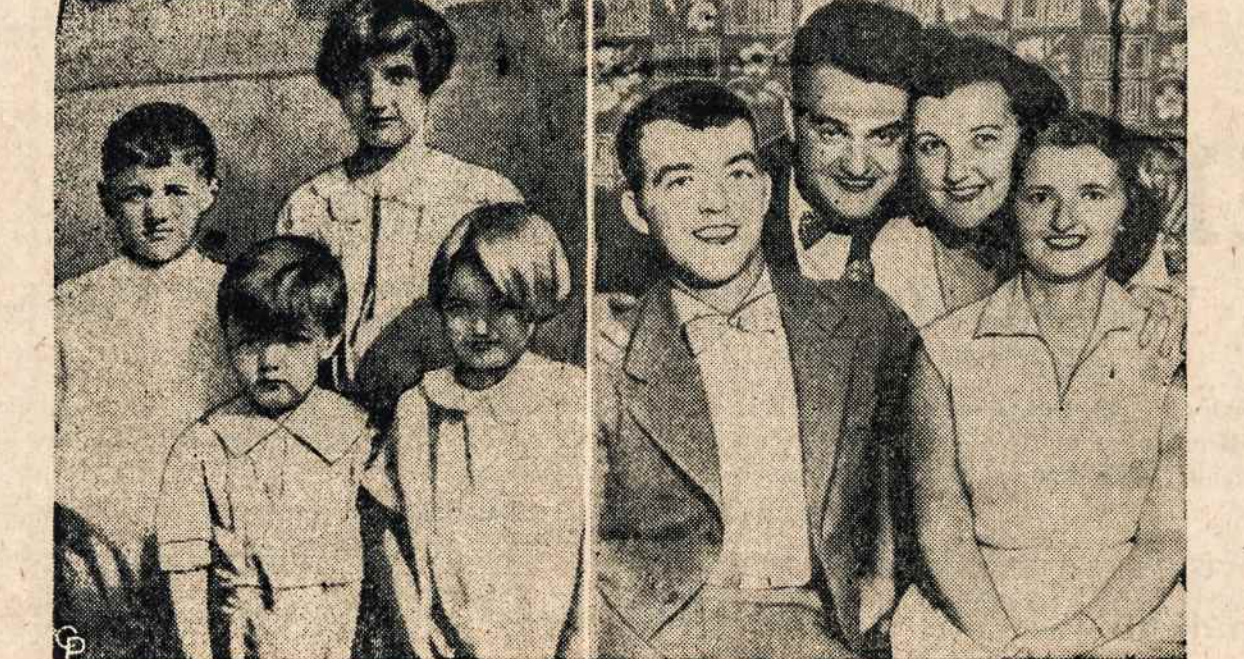
Programoje buvo perbėgta Omahos miesto šimtmečio istorija, trukusi pusketvirtos valandos. Tai sudarė epizodų pyne, kurion įėjo visko po truputį: dramos, komedijos, juokų bei kitų žmogiškojo gyvenimo apraškų. Scenoje atsirado indėnų, arklų, šunų, se-

noviškų vežimų, kurie čia ypač mėgiami, kaip senovės gyvenimo išraiška, kai žmonės iš rytų keliavo į vakarus ieškoti aukso, nuotykių ir geresnio gyvenimo. Vaidintojų buvo apie 1500 ir visi, išskyrus kelis profesionalus, — paprasti eiliniai miesto gyventojai ir darbininkai. Vaidinimas buvo kartojamas visą savaitę.

Omahoje gyvenančios tautos irgi dalyvavo atskirais vienetais. Iš ankstyvesnių lietuvių pasirodymų buvo žinoma, kad lietuviai puikiai išpildo ir todėl jie palikti užmegzti programos mazgai. Lietuviams teko pašokti Malūną ir padainuoti. Publika sužavėta ilgai plojo.

Rugpiūčio 28 miesto centre paradavo 1500 žmonių, o žiūrovų stebėjo arti 75.000. Paradas išsitiesė per 31 bloką ir truko pusantros valandos Pats policijos vadas stebėjosi nematęs niekad Omahoje tiek žmonių Eisenoje dalyvavo 60 vežimų atskirų gabalų — gyvųjų paveikslų, kurie pavaizdavo, kas padaryta Omahoje per šimtą metų. Pradėta vaizduoti indėnais ir baigta naujaisiais ateiviais.

Lietuviai savo vežime pavaizdavo Lietuvos kančias. Daugelis iš žiūrovų braukė ašaras. Laikraščiai minėjo, kad tiems lietuviams nebuvo malonu vilkėti rusų enkavedistų uniformas, bet norėta gyviau parodyti kitiems, kas daroma komunistų pavergtuose kraštuose. Vietinis

NASLAICIAI, kurių abu tėvai žuvo prieš 80 metų, pirmą kartą drauge pasimato Philadelphijoje.

Dr. Vilis Purnmalis
Priėmimo valandos:
Pirm.-Treč.-Penkt. nuo 5
ligi 8 P. M.
216 OVERTON AVE
(ties 70 g-vė.) tarp 2 ir 3 Ave.
BROOKLYN 9, N. Y.
Tel. TRace 9-2085
Važiuoti BMT Sea Beach traukiniu ligi 59 g-vės, paimti Local ligi Bay Ridge Ave. (69 g-lygė).
Dienom ligi 4 val. skambinti
ULster 4-1600

APLANKYKITE JONĖS ŽUKAUSKAITĖS
VASARNAMĮ PRIE ATVIROS Jūros
REZERVUOTIS KAMBARIUS IŠ ANKSTO
(su valgiu ir be valgio)
JONĖ ŽUKAUSKAITE
305 PARK PLACE AVE.
Telef. PROspect 4-9652 BRADLEY BEACH, N. J.

savo maldomis, darbais ar aukomis prisidėjo prie šio ketvirtinio seimo sėkmės. Savo darbais, pasiaukojimu bei kasdienėmis maldomis nors daliai stengsimės atlyginti jums už taip didelę paramą ir malonų palankumą mūsų įstajai.

Šv. Kazimiero Seserys
Newtown, Pa.

Chicago, Ill.
TELEPHONE:
DEARBORN 2-0819
TO PLACE
HELP WANTED ADS.
ASK FOR AD TAKER

Help Wanted Male
WANTED AT ONCE!
CANDY MAKER
EXPERIENCED
Starch room—Specialist
on cream work with knowledge of Mogul
Top wages to top man
Must speak and understand English. Apply now!
Sisco Hamilton Co.
514 S. Loomis
Phone MONroe 6-7034

Real Estate
ASSUMPTION PARAPLJOJ
(tik 6 likę)
3 kambarių plytiniai namai
Po visais rūšys, orinis alejum sildymas, beržinės durys ir kabinetai, plastinės gumos sienos, keraminės tile grindys vonioje, rūbams spintos.
F.H.A. statyti ir finansuoti
Imokėti tereikia tik \$3,500
Veteranams tik \$1,600
Edw. Liljeras—WA 8-6362
Arba užėik į
WALLS and MATTERA
12803 So. Halsted — WA 8-9880
Modelio namas
12612 So. Harvard

DISPLAY
MEET THE RIGHT PEOPLE
CLARA LANE,
Room 637
Personal. Confidential Introduction service. Established 20 years. National Organization. Open daily and Sunday from 11 to 7.
127 N. Dearborn, DEARBORN 2-4932
Send for literature.

ALUMINUM COMBINATIONS
Old Fashioned Storm Windows and Screens - Fiber lass Awning and Combination Doors wood and aluminum.
Daily 8 A.M. to 5:30 P.M.
FREE ESTIMATES
FULTON 5-7275
SCHREI'S
Screen Service
14325 WESTERN AVE.
BLUE ISLAND, ILL.

Namų gamybos frankfurtai, dešrelės
Namų gamybos sv. frankfurtų 59 c.
Išsipraktikavęs namų užkandžiams paruošti mėsa, rūkytus gaminus
Pamėgink mūsų namų gamybos lenkišką dešrą, kepeninę, frankfurtus ir rūkytus gaminus.
POREBSKIS NAMŲ GAMYBOS DEŠROS
2706 W. Cermak Rd. FRontier 6-3811

Help wanted Female
JAUNOM MOTERIM DEMESIO!
ČIA GERA PROGA TAPTI REGISTRUOTA SLAUGE
PRIPAZINTA SLAUGIŲ MOKYKLA
Reikalaujamas amžius tarp 17 ir 30 metų; turi būti baigusios 4 metų High School kursą. Mokslas, knygos, uniformos, išlaikymas ir kitos išlaidos nekainuoja priimtom studentėm į rugsėjo klase. Modernūs mokslo kambariai, dietos ir chemijos laboratorijos ir naujausia biblioteka studentėm leidžiama naudotis naujam slaugių name.
Rašyti:
DARBININKAS NEWS
Box P 100 79 W. Monroe, Chicago 3, Ill.

SPORTAS

Veda A. Bagdžiūnas

NUOTRUPOS IŠ SPORTININKŲ GEGUŽINĖS

M o t t o: Buvo gerai, galėjo būti dar geriau.
V. Abr.

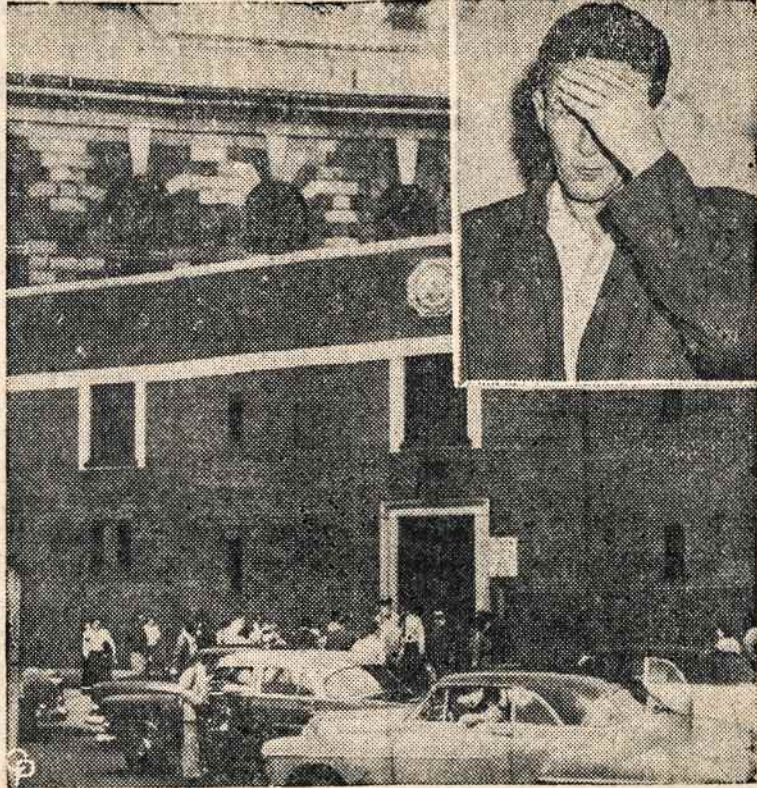
Kaip pridera geram sportininkui, tuoj po pirmos buvau Belrose, sportininkų suruoštoji gegužinė. Vieta graži, jaukesnė negu kitos piknikų vietos. Iėjęs dairausi, kur čia maniškiai. Bandau prisėsti prie vieno stalo — pasirodo, kitų čia piknikaujama; pereinu į kitą pusę sodo, čia dar vienas piknikas. Tik vėliau, pripratęs akis prie saulės šviesos, pamačiau skelbimus (gana meniškūs), primeriančius naujai atvykusiems, kad ir lietuviai sportininkai tame sode prisiglaudę. Taigi, viename piknike net trys piknikai. Ar reikia dar geriau?

Žiūriu, renkasi New Jersey ir New Yorko futbolo rinktinės. Išmukau į persirengimo kambarį. O čia kaip Kauno žuvų turguje: "Ei tiomnas, kur man bucai", — rėkia vienas; kitas — vėl skundžiasi, kad apsaugų neranda. Abu rinktinų menedžeriai laksto, lyg galvas pametę, ieškodami vienam bucų, kitam "nakosnikų", trečiam vėl kokį nors futbolo aprangos slapybių.

Pagalčiau matau išeina pro duris New Yorko vyrai: Abramikas, Mockus, Brazauskas, Bagdonas, Laugalis, Atkočius, Nakutavičius, Vakselis, Petrikas. Juos nuseka rungtynių favoritai — New Jersey žaliukai: Llogys (paskolintas iš New Yorko), Kymontas, Petuchovas, Baltutis, Kondratavičius, Jokūbaitis, Melys, Moleris, Adomavičius, ir Meilus.

Rungtynių teisėju kolegija paskyrė Kazį Skobeiką, kuris, mano nuomone, buvo New Jersey gemblerininkų papirktas ir todėl tie įvarė vieną "nelaikomą" (taip sako vartininkas Abramikas). Beje, dar prieš rungtynių pradžią pasirodė rungtynių rengėjų nerangumas, nes aikštėje šeimininkavo kažkokie "haibolistai", kurie neleido rimtom rungtynėm laiku prasidėti ir laiku pašibaigti.

Po tų grandioziųjų rungtynių turėjo sekti eilinės — lie-

BOSTONE iš kalėjimo jėga buvo išlaisvintas nuteistas Elmer Burke, bet policijos vėl suimtas. Jis yra padaręs nusikaltimų New Yorke.

tuvių - latvių rungtynės, tačiau čia vėl pasirodė rengėjų nerangumas ir tos rungtynės prasidėjo tik po geros valandos. Tai ir buvo didžiausi tam-sis šešėliai šviesioje sportininkų gegužinėje.

Rungtynėse prieš latvius išvargę, gegužinės rengėjai pasirodė (mano akimis žiūrint) už išgarsintus "brolius" geresni, tačiau stigo bendro komandinio susižadimo; pasigesta pozicijų pasirinkimo, o gynikų bei saugų ir puolikų bendradarbiavimas buvo tragiškas. Latviai laimėjo 3-1, nors tokia sėkmė galėjo būti ir geltonai žalių naudai.

Po tų rungtynių jau prasidėjo tikrasis "piknikas". Ant stalo atsirado lietuviškų valgių, vietinių ir iš New Jersey gėrimų, tačiau ir čia pasigedo dauguma linksmos jaunatviškos sportinės nuotaikos. Eidamas į šį sportininkų rengimą galvojau iš jo išsinešti truputį giedros lietuviško jaunimo nuotaikos, to jaunimo, kuris taip gražiai pasirodo sporto aikštėse. Deja, pamačiau, kad vadinamoji gegužinė virto eiliniu pilku pikniku. Gal tai tik pirmas bandymas, gal ateityje sportininkai pašalins piknikų dulkes su lietuviškom dainom, lietuviškais šokiais bei žaidimais, primins mums tikras Lietuvos kaimo gegužines.

Tenerūstauja rengimo organizatoriai už šias mano mintis. Kas nedirba, tas klaidų nedaro. Klaidos mus pamoko,

Detroitė...

Atkelta iš 6 pusl.
lando į šv. Kristoforo stovyklą. Juos išlydėjo dr. Vyt. Majauskas, kuris bus tos stovyklos gydytojas ir mokytojas; Pr. Zaranka, kuriam pavesta eiti stovyklos "teatro direktoriaus" pareigas. Detroitiečiai per vasarą pasirodė Marijos metų minėjimui ir spaudos knygnešių vakarui. Dailiojo skaitymo varžybose 4 kuopos nariai skaitys V. Krėvės "Dainą apie arą."

8 studentai ateitininkai išvyko į studentų a-kų stovyklą prie Watervliet. Detroitiečiam yra pavesta tvarkyti visą stovyklos ūkį. Be to dar pasirodė partizanų vakarui. Sendraugiai irgi ratus tepa ir daugelis net su visom šeimom žada vykti į ateitininkų kongresą Chicagoje. P. Natas

WORCESTER, MASS.

Moterų išvyka

Rugsėjo 5 Maironio darže, prie gražaus Quinsigamond ežero, ruošiama Moterų Sąjungos (Mass., Maine ir N. H. apskričio) išvyka. Mūsų 5-toji kuopa uoliai ruošias, kad tinkamai priimtų ir pavaišintų atsilankiusius svečius. Užkandžių komisija praneša, kad kugelio, lietuviškų dešrų ir kitų skanėstų užteks visiems. Komisijon įeina M. Pikteliene, M. Giraitienė, M. Delionienė, O. Sidabrienė. Sporto komisija, kurią sudaro M. Laslie, M. Law ir A. L. Palvicka, uoliai ruošia įdomią žaidimų programą. Visam darbui vadovauja komisija su pirmininke M. Puzariene ir jos pagalbininke M. Watkins. Nuosirdžiai talkininkauja priėmimo komisijos narės — J. Thompson, M. Urmonas, V. Liutkus ir R. Pinkus. Visos kuopos maloniai kviečiamos dalyvauti ir prisidėti savo darbu ir aukomis.

Išleistuvės

Paskutiniame 5-tos kuopos susirinkime, aptarus kitus reikalus, surengta graži išleistuvių pramogėlė su užkandžiais, atsisveikinant su veikliąja kuopos nare Brone Kuodiene. Atvykus iš tremties, ji nedelsdama įstojo į Moterų Są-

klaidos mus pataiso. Gal ir aš kiystu sakdamas, kad ne viskas ten buvo gerai?

A. Tamsutis

German - Ungarians - Lietuvių Sporto Klubas

Rugsėjo 12 d. (sekmadienį), lietuvių s.k. net keturios vienuolikės susikibs su DAFB meisteriu German - Ungarians. 12 val. matysime mūsų mažuosius - jaunučius; 1 val. rungtis jauni, 2,30 antrosios ir 4 val. pirmosios vienuolikės. Lietuvių vienuolikėje bus bandomi nauji žaidimai. Rungtynės įvyks G. U. aikštėje Metropolitan Oval.

VAZIUOJANČIŲ I TORONTĄ DEMESIUI

Visi sportininkai ir sportininkų bičiuliai, kurie užsiregistravo važiuoti į Torontą, renkasį penktadienį, rugsėjo 3 d. 6 val. 30 min. po pietų prie Juozo Ginkaus kavinės, Grand Str. ir Union Ave. Autobusas išvažiuoja 7 val. Pavėlavusiųjų autobusas nelauks ir pinigai nebus gražinti. Išvykos rengėjai maloniai prašo visus susirinkti geriau pusvalandžiu anksčiau, kad galima būtų tinkamai susėsti.

Kiekvienas išvykos dalyvis privalo pasiminti tapatybei įrodyti dokumentus (buvę tremtiniai žalsvai baltas korteles su fotografija), gi visi kelionėje neaiškumai bei klausimai bus tvarkomi išvykos vadovo A. Bagdžiūno ir autobuso seniūno Pr. Jokūbaičio.

RESORTS

SMALL CATHOLIC HOTEL

MT. SINAI, L. I.
Catering to the care of elderly people. Beautiful surroundings overlooking L. I. Sound, permanent or summer accommodations, excellent care. Rates reasonable. 60 miles from N. Y. City. Here Mother and Dad enjoy the homely comforts so necessary to elderly folks.
Box 178, Mt. Sinai, G. T. CRAWFORD, Mgr.
Tel.: Port Jefferson 8-0665

SPECIAL LABOR DAY WEEKEND RATES

Through Beautiful "Indian Summer" offered at

St. Joseph's Villa

"Blairden," Peapack, N. J. Guest House for Women
Beautiful French Chateau on the Picturesque Somerset Hills overlooking Lake Ravine. Delightful Resort for Health, Rest and Recreation. Radio, 3 TVs, Tennis, Swimming, spacious lawns, shady walks, airy rooms, All Conveniences. Excellent meals. Access to Convent Chapel — Daily Mass.

For reservations, write or phone Sisters of St. John the Baptist PEapack 8-0334

Display

Sell CATHOLIC Christmas Cards Make \$50.00 easy in spare time Show your friends lovely, new, Religious Cards never before offered. Amazing values. Sell 21 for \$1.00. Up to 100% profit. Over 57 other assortments on which you can make easy money fast. Start now—write for samples today.

EXCELSIOR GREETINGS, 5938 E. Fieldston Rd., N. Y. 71, N. Y.

DR. ROTHE'S COURSE

Preparing Again For MEDICAL STATE BOARD EXAMINATIONS
Mon - Wed - Fri — 6:00 P.M.
252 W. 73 ST. MO 3-8504

WAITKUS FUNERAL HOME

197 Webster Avenue Cambridge, Mass.
PRANAS WAITKUS Laidotuvių direktorius ir balsamuotojas NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį Nauja moderniška koplyčia šermentims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

Ar skaitai Darbininką?

Skaitykite ir platinkite "Šv. Pranciškaus Varpelį"!

Užsakyk savo vaikams "EGLUTĘ"!

Išėjusi iš spaudos nauja knyga

KAROLĖS PAŽERAITĖS DIDVYRIŲ ŽEMĖ

Viršelis pieštas VL. STANCIKAITES.
Spausdinta Brazilijoje. 133 p. Kaina \$1.50
G a u n a m a Darbininko Administracijoje

M. and Z. AUTO COLLISION WORKS

LIETUVIŲ SPECIALISTŲ COLLISION IR AUTO TAIŠYMO D-VĖ
Atliekami visi collision, dažymo ir mech. taisymo darbai. Darbas atliekamas pigiai ir sąžiningai.
J. MALDUTIS, namų tel. HY 7-3247 937 GRAND STREET
Z. ZALIAUSKAS, namų tel. GL 6-8659 BROOKLYN, N. Y.

PARDUODAM NAMUS

Turime gerų namų pardavimui—Woodhaven, Richmond Hill ir kitose apylinkėse. Taipgi išnuomojame kambarius ir patarnaujame visokios apdraudos (insurance) reikaluose — greitai ir gerai.

J. P. MACHULIS

REAL ESTATE & INSURANCE
8656 85th Street, Woodhaven 21, N. Y.
Tel. Virginia 7-1896

Norite geros—meniškos fotografijos

PORTRETO, ŠEIMOS, VAIKŲ, ĮVAIRIŲ PROGU (vestuvių, krikštynų, gimtadienių, įvairių pobūvių ir pan.) NUOTRAUKŲ; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys

VYT. MAŽELIS

gyv. 422 Menahan Str., Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Skambinti tel. HYacint 7-4677

JOHN DERUHA, M. D.

Inkstų, pūslės, odos, kraujo, vidurių ir kitų ligų gydytojas Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9 Mokslys baiges Europoje
128 E. 86th STREET NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

Tel. APplegate 7-0349

TELEVIZIJOS ir RADIO TAIŠYMAS BANGA

340 RIDGEWOOD AVE. BROOKLYN, N. Y.

Garantuotai taisoma televizija, kambariniai bei auto radio, stiprintuvai (amplifiers), plokštelių automatai (record changers).

Aptarnaujami rajonai: Brooklyn, Maspeth, Woodhaven, Richmond Hill, Ozone Park, Forest Hill, Jamaica.

Darbas atliekamas prityrusio techniko, pripažinto RCA Instituto, New Yorke.

Darbo valandos: kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. pirmadieniais nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

Kabaretas

VYT. BELECKAS, savininkas

Baras, SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams, etc.

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

GERA PROGA IŠIGYTI NAUJĄ VOKIETIJOJ VENTOS IŠLEISTA KNYGĄ:

JUOZO KEKŠTO

ETA PA I Poezija 1933-1953

Irišta, 142 p., kaina \$3.00

Užsakymus siųsti:

"Darbininkas", 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

SO. BOSTON, MASS.

BARASEVICIUS ir SŪNUS FUNERAL HOME
254 W. Broadway South Boston, Mass.
JOSEPH BARACEVICIUS Laidotuvių Direktorius
Tel. SOuth Boston 8-2590

ZALETSKAS

FUNERAL HOME
564 EAST BROADWAY South Boston, Mass.
D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas Graboriai ir Balsamuotojai Patarnavimas dieną ir naktį Koplyčia šermentims dykai.
NOTARY PUBLIC
Tel. SO 8-0815
SOuth Boston 8-2609

PARSTUPAS

Parstupo šaknys jau buvo žinomos ir vartojamos kaip gyduolė nuo Hipocrito laikų, nuo plaučių ligų, nuo širdies nesveikumo, nuo sunkių skaudėjimų po krūtine ir skreplevimų; kiti sako Parstupo šaknis gerai nuo šalčių, kosulio ir reumatiškų skausmų, ir suvalnimo k i e t ū vidurių. Prisiųskite mums \$1.00, tai mes prisiųsime jums kvoterį svoro Parstupo šaknų. O jeigu norite COD, tai bus \$1.25; i Kanadą irgi yra \$1.25.

ALEXANDER'S CO.
414 Broadway South Boston 27, Mass.

BROOKLYN - NEW YORK

Tel. EVergreen 7-4335
Stephen Aromiskis (ARMAKAUSKAS)
Graborius - Balsamuotojas MODERNIŠKA KOPLYCIA
423 Metropolitan Ave. Brooklyn, N. Y.

J. B. SHALINS-ŠALINSKAS
Laidotuvių Direktorius 84-02 JAMAICA AVE. (Prie Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiama garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visos miesto dalyse; veikia ventiliacija.
Tel. Virginia 7-4499

Tel. STagg 2-5043
Matthew P. Ballas (BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. BALLAS — Direktorius ALB. BALTRONAS-BALTON
Reikalų Vedėjas
660 Grand Street Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva GRABORIUS BALSAMUOTOJAS
231 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

LET'S PLAY BALL!

on our BASEBALL BATTING RANGE
New! 18 Hole miniature Golf Course
PELHAM PARKWAY
Batting Range
Pelham P'kway So. & Stillwell Ave.
Bronx
One Block East of Pelham Heath Inn

TY 2-4190

SAVINGS ACCOUNTS CORDIALLY INVITED.

LATEST QUARTERLY INTEREST — DIVIDEND

2 1/2% Per Year

Plus Extra 1/4% Per Year

THE Kings County SAVINGS BANK

135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to \$10,000.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVŲ LAIKRAŠTIS
 APJUNGES
 AMERIKA, LDS ORGANŲ DARBININKŲ IR LIETUVIŲ ŽINIAS
 600 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

NEW YORKO NAUJENOS

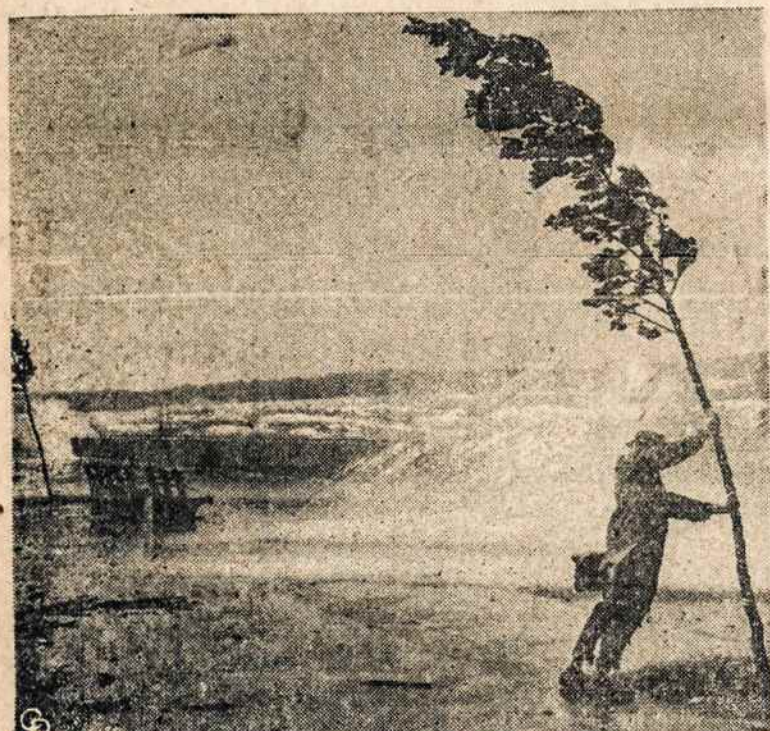
Angelų Karalienės parapijoje rugsėjo 26 dieną rengia metinį vakarą. Programą išpildys Waterburio vaidintojai, suvaidindami linksmą komediją "Nervai".

Buvę tremtiniai, nepamirškite likusių skurde savo draugų — aukokite jiems bent vienos dienos uždarbį.

Liet. Enciklopedijos geografinio skyriaus redaktorius A. Bendorius lankėsi Amerikos Geografinės d-jos būstinėje New Yorke, kur jam mielai leista naudotis enciklopedijos reikalui Lietuvos žemėlapių rinkiniais ir turtinga biblioteka. Draugijos direktorius M. Wilcox ir jo padėjėjas Mr. Field pareiškė nusistebėjimą lietuvių pastangomis leisti enciklopediją.

Kun. Simas Draugelis, Lietuvoje buvęs enciklopedijos bendradarbis, dabar gyvenąs New Yorke, mielai sutiko perleisti Liet. Enciklopedijos dispozicijai savo didelį rinkinį lietuviškų fotografijų ir lietuviškų kolonijų Amerikoje aprašymų rankraščius. Per eilę metų jis yra surinkęs gana įdomios medžiagos.

Dail. A. Vitkauskaitė-Merker savaitei išvyksta į Montrealį, Kanadą, kur aplankys savo gimines — advokatą Stasį Dauką.

BROOKLYNO parke piliėtis ginasi nuo viesulo, išsikibęs į medį.

Kan. J. Meškauskas kunigystės sukaktis

Prof. Kan. Juozas Meškauskas šiais metais mini kunigystės 40 metų sukaktį. Lietuvos laisvei lemiamais laikais kanaaninkas nepaisė jokių pavojų ir visomis jėgomis kovojo dėl Lietuvos gerbūvio: kovose dėl Lietuvos laisvės buvo Lietuvos kariuomenės pirmūnas, bolševikų okupacijos laiku — valus pogrindžio kovotojas, o, susiorganizavus Lietuvos Rinktinę — vyriausias jos kapelionas, kuris su lietuviu kariu ejo per visus frontus. O ir dabar jis nenutraukia ryšio su lietuviu kariu: yra Amerikos

Dr. Tėv. Klemensas Žalalis, OFM rugsėjo 9 iš New Yorko laivu išvyksta į Romą tęsti Šv. Rašto studijų.

Am. Liet. Demokratų klubo steigiamasis susirinkimas įvyko rugs. 2 d. 7:30 val. 654 Madison Ave. New Yorke. Lietuviai kviečiami stoti nariais. Informacijos bus paskelbtos vėliau.

Jonė Žukauskaitė praneša, kad savo vasarvietę Bradley Beach, N. J. rugsėjo 13 uždaro. Paskutinę savaitę, nuo rugs. 6 ligi 13, svečius priima papiginta kaina — suaugusiems savaitė \$27, vaikams pusė kainos. Norintieji pasinaudoti prašomi pranešti iš anksto.

Lietuvių Legiono vyriausias kapelionas. Nenuostabu, kad visi lietuviai reikšia pagarbą Gerbiamam Sukaktuvininkui. Amerikos Lietuvių Legiono Pirmasis Dariaus - Gerėno vardo postas, Lietuvių Sąjungos "Ramovė" New Yorke skyrius ir taip pat Brooklyne gyveną profesorius buvę mokiniai sudarė komitetą, kuriam pavedė suorganizuoti kan. J. Meškauskos 40 metų kunigystės minėjimą.

Minėjimas įvyks spalio 10 d. Tą dieną 11 val. kan. J. Meškauskas turės specialias pamaldas Angelų Karalienės parapijos bažnyčioje, 4 valandą po pietų tos pačios parapijos salėje bus Sukaktuvininkui pagerbti pietūs. Komitetas kviečia visus dalyvauti bažnyčioje ir pietuose.

Bilietus galima gauti pas komiteto narius: Vaclova Alksnienę, dr. K. Jurgėlą, Antaną Kauną, Jurgį Kiaunę, Kazį Kepalą, Stasį Čiapa, kun. V. Pikturą.

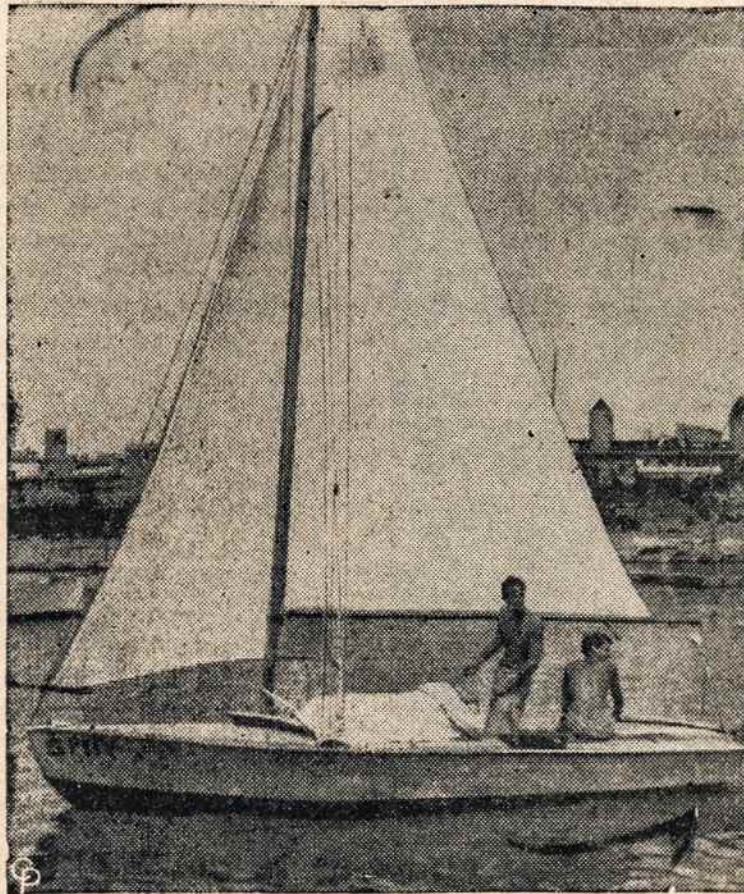
Zuzana Griškaitė rugsėjo 19 dainuos Brooklyno meno muzėjaus koncerte. Pradžią 2 val. p.p.

Amerikos Balso vyriausiasis direktorius pareiškė spaudai, kad ligi lapkričio 1 d. visos įstaigos ir jų personalas bus perkeltas į Washington, D. C. Patvarkymas liečia ir lietuviškąjį Amerikos Balso skyrių.

Columbijos Universitete New Yorke, lietuvių k. ir literatūrą dėsto dr. A. Šešplaukis Tyrublis. 1954-1955 metais rudens ir pavasario semestre bus du kursai: elementarinis ir pagilintasis. Paskaitos numatytos penktadieniais 6:35 — 10:00 val. vak., Room 413, Hamilton.

IŠNUOMOJAMAS gražus kambarys su baldais vienam ar dviem dirbantiems žmonėms, netoli Boyd Ave. stoties. Prieinama kaina, galima naudotis virtuve. Kreiptis: VI. 5-9166, Lubovicki

IŠNUOMOJAMI 1 arba 3 kambariai su baldais ir virtuve Richmond Hill rajone. Kreiptis: Virginia 3-8036

DU VYRUKAI, amerikietis ir norvegas, su šia jachta išplaukė iš Afrikos į New Yorką. Kelionė truks 18 mėn.

Siuvėjų susirinkimas ir... nieko gero

Rugpjūčio 25 d. siuvėjų 54 skyrius sušaukė mėnesinį susirinkimą Amalgameitų unijos svetainėje, 11-27 Arion Pl., Brooklyne. Iš klausius unijų pareigūnų pranešimų, susidaro įspūdis, kad siuvėjus pradeda spausti nedarbas. Iš 5 lietuviškų dirbtuvių tedirba tik dvi — Diržio ir Zorlandos. Michulio, Armakausko ir Simėno dirbtuvės tedirba tik dalinai. Nelietuviška Robert Hall įmonė, kontroliuojama kol kas mūsų lietuvių lokalo, laikosi geriausiai. Iš buvusių 9 lietuviškų dirbtuvių, liko tik 5. Jei ir ateity lokalo vadovybė tik tiek rūpinsis, tai už 2-3 metų Brooklyne neliks nė vienos lietuviškos siuvyklos.

Delegatais į CIO susirinkimą, įvykstantį Albany, rugsėjo 10-11 d., išrinkti St. Jackus ir J. Juškauskas. Anksčiau į tokias konvencijas būdavo siunčiami lokalo nariai, dabar — kas tik sutinka.

Delegatas Ch. Kundrotas tuoj po rinkimų pareiškė, kad į jį ir į vykdomąją (pildomąją) tarybą galį kreiptis pilietybės dokumentų ir kitais reiki-

kalais. Bet užsiminus apie atostogas ir neišmokėtus šventpiniginis, pareiškė, kad dabar esančios naujos taisyklės ir reikią toj pačioj vietoj išdirbti 6 mėnesius. Pasiūlė patiems tuo reikalu rūpintis. Juokinga, jei siūlosi išrūpinti svarbius dokumentus, o negali sutvarkyti tiesioginio reikalo, kad būtų apmokamos atostogos ir šventpinigiai.

Tenka pastebėti, kad susirinkimui per anksti šaukiami — 5:30 val. p.p. Bemaž visos dirbtuvės dirba ligi 5 val., taigi per pusvalandį neįmanoma susirinkti ir daug kas ateina susirinkimui besibaigiant. Lokalo vadovybė į tai turėtų ateity atsivėlgti ir susirinkimus šaukti ne anksčiau kaip 6 val. vak.

P. Grabauskas, direktorių bordo narys, sunkokai serga. Jo vietoj pasiūlyta išsirinkti kitą, bet pirm. V. Zaveckas paaiškino, kad jo vieta esanti nesvarbi, nes jie vis vien susirinkimų nelaiką. Vadinas, viskas norima tvarkyti iš viršaus. Kur narių teisės? Juk nesame pas Malenkovą? Siuvėjas

Lietuvių Radio Draugijos Programos

J. P. GINKUS, Direktorius
 Trečiadieniais 10 P.M.—WWRL 1600 kc.—5000 W.
 GYVUOJA PER 23 METUS
 Oro tangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai, naujienos, muzika.
 495 GRAND ST., Tel. EV. 4-9293 BROOKLYN 11, N. J.
 J. P. GINKUS AD JEZAVITAS J. VALAKAS
 Direktorius Muzikos Dir. Pranešimų Dir.

BOSTONO ŽINIOS

K. A. Vazniui Bostono universitetas suteikė romėniškųjų kalbų magistraro laipsnį. Jo specialybė ispanų kalba.

Komp. J. Strola su sūnum Herkulu persikelia gyventi iš Los Angeles į So. Bostoną. Jie apsigyvens pas savo sūnų Vytautą, studijuojantį N. A. muzikos konservatorijoje.

Rolandas Martinkus, atlikęs karo tarnybą Korejoje, sugrįžo ir pradėjo lankyti fizikos skyrių Bostono kolegijoje. Prieš įstodamas kariuomenėn jis studijavo elektroniką Wentworth institute.

Zita Zarankiūtė, baigusi Emmanuel kolegijos biznio skyrių, gavo tarnybą State Street Trust Co. banke.

Gaisras liet. bažnyčioje Liet. parapijė bažnyčioj kažkas po suolais sukūrė ugnį. Gaisras greit buvo likviduotas, nuostolių nedaug padaryta — apdegė du suolai. Manoma, kad tai išdykusių gatvės vaikų darbas.

Tautinių šokių grupė pakviesta dalyvauti Brocktone parodų metu. Prie lietuviškos bakūžės šoks atidarymo proga rugsėjo 12. Tą pačią dieną šoks parodų ruošimo vadovybės organizuojamame visų tautų pasirodyme.

Tautos šventės minėjimas Rugsėjo 11 d. 8 val. vak. Am. Lief. T. S-ga rengia Tautos šventės minėjimą, kuris įvyks T. S-gos namuose, 484 Fourth St., So. Boston. Paskaitą laikys Justas Vaičiaitis. Meninėje dalyje solo dainuos Valerija Barmienė, akompanuoja kompoz. Julius Gaidelis. Kviečiame visą Bostono lietuviškąją visuomenę gausiai dalyvauti.

The Bronx Dale Inn

1750 WESTCHESTER AVE.
 TY 2-9802
 SAL TERRANOVA, Prop.

Balfo rinkliava

Bostono gatvėse įvyks rugsėjo 11 d. nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Visi Bostono lietuviai kviečiami kuo gausiau prie rinkliavos prisidėti. Kiekvienas turėtų nors kelias valandas išleisti su dėžute aukų rinkti, kad rinkliava pavyktų. Kituose miestuose rengtos Tag Day davė labai gražių vaisių. Bostoniečiai, parodykme, kad ir mes savo tautiečių nepamiršome. P.

Algirdas Mitkus su šeima išsikelia į Milford, N. H., kur jį pakvietė dėstyti anglų kalbą vidurinėje to miesto mokykloje.

METINIS SUVAŽIAVIMAS

ALRK Federacijos N. Anglijos apskrities metinis suvažiavimas įvyks rugsėjo 26 d. sekmadienį, 1:00 val. po pietų Šv. Petro lietuvių parapijos salėje prie 5-sios gatvės, So. Boston, Mass.

Suvažiavimam maloniai prašoma atsiųsti atstovus visų Federacijos skyrių ir jai priklausančių draugijų. Suvažiavimas šaukiamas aptarti svarbiems reikalams prieš įvykstantį Clevelande ALRKF kongresą spalio mėn. pradžioje.

Lietuviams katalikams reikėtų dar tvirčiau susiorganizuoti savo Federacijoje, kuri per 48 savo gyvavimo metus yra atlikusi milžiniškų darbų, rūpinamasi bažnyčios, lietuvių ir labdarybės reikalais.

Gausiai dalyvaukime suvažiavime, kuriame teks nuspręsti atstovų siuntimą į kongresą, rinkti naują valdybą ir apsvarstyti visą eilę kitų reikalų.

Apskrities Valdyba: Dvasios vadas kun. J. Vaičiūnas, pirmininkas V. J. Kudirka, raštininkas J. Beinoris.

Ar skaitai kultūros žurnalą "AIDUS"?

Italian - American Cuisine
 OPEN AIR GARDEN
 Free Parking
 CATERING
 • Weddings
 • Banquets
 • Club Affairs

RUDOLFS ZALITE

pasiūlo visokių firmų naujus ir vartotus automobilius pigiausia kaina ir geromis išsimokėjimo sąlygomis — per 24 ir net 36 mėnesius. Lietuviškai supranta.
 COFIELD MOTOR CORP.
 1877 Broadway, corner 62 St., New York City, N. Y.
 Įstaigos tel. JUdson 6-9587, namų Circle 5-7435

Visi, kurie skaito Darbininką

Jau dabar kalba ir ruošiasi vykti į paskutinį šiais metais

Visi, kurie nori jį paremti

DARBININKO RUDENINIŲ PIKNIKŲ

1954 m. rugsėjo - September 5 (Labor Day išvakarėse)

Piknikas bus jaukiame LIETUVIŲ LAISVĖS PARKE, LINDEN, N. J. 340 Mitchell Avenue

Programoje: ŠOKIAI, MUZIKA, UŽKANDŽIAI, GERIMAI

Pradžią 2 val. po pietų

Įeinant aukojama 75 centai

Šokių pradžia 4 val.

Maloniai kviečiame dalyvauti visus New Jersey ir New Yorko lietuvius.

Brooklyniečių patogumui užsakomi specialūs autobusai. Jie eis nuo Apreiškimo bažnyčios 2 val. po pietų